

Opetussuunnitelman tutkintokohtainen osa Hevostalouden perustutkinto

Kuntayhtymäjohtaja-rehtorin hyväksymä hevostalouden perustutkinnon opetussuunnitelman tutkintokohtainen osa, joka sisältää arviointitoimikunnan hyväksymän suunnitelman ammatillisten tutkinnon osien arvioinnista sisältäen ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamissuunnitelmat.

Hyväksytty

7.8.2015

____JARMO PALONIEMI____
Kuntayhtymäjohtaja-rehtori

Sisältö

1. HEVOSTALouden PERUSTUTKINNON OPETUSSUUNNITELMAN MUODOSTUMINEN	3
1.1 TUTKINNON MUODOSTUMINEN PAKOLLISISTA JA VALINNAISISTA TUTKINNON OSISTA.....	4
1.2 OPINTOJEN ETENEMINEN JA AJOITUS	7
1.3 OPINTOJEN JÄRJESTÄMINEN	8
2. AMMATILLISET TUTKINNON OSAT, TOTEUTUS- JA ARVIOINTISUUNNITELMAT	10
2.1 PAKOLLISET TUTKINNON OSAT HEVOSTENHOITAJA JA RATSASTUKSEN OHJAAJA.....	10
2.1.1 Hevostenhoito ja hyvinvoinnista huolehtiminen, 15 osp	10
2.1.2 Yrittäminen hevostalousalalla, 20 osp.....	12
HEVOSTENHOITAJA, PAKOLLISET	13
2.1.3 Tallin ja talliympäristön hoitaminen, 15 osp.....	13
2.1.4 Ratsastaminen ja raviurheilu, 25 osp.....	15
RATSASTUKSEN OHJAAJA, PAKOLLISET	16
2.1.5 Ratsastaminen ja ajaminen, 25 osp.....	16
2.1.6 Ratsastuksen ohjaajan ratsastaminen, 15 osp	18
2.1.7 Ratsuhevosten kouluttaminen ja ratsastuskoulussa työskenteleminen, 15 osp.....	19
2.1.8 Ratsastuksen ohjaaminen, 20 osp	21
2.2 VALINNAISET TUTKINNON OSAT	22
2.2.1 Ravihevosten hoitaminen, 15 osp	22
2.2.2 Eri-ikäisten ravihevosten valmentaminen, 15 osp	24
2.2.3 Kilpahevosten hoitaminen ja ravitallilla työskenteleminen, 20 osp.....	25
2.2.7 Hevossiittolassa työskenteleminen, 20 osp	26
2.2.8 Hevoskasvattajana toimiminen, 15 osp.....	28
2.2.9 Työskenteleminen siitos- ja urheiluhevosten kanssa, 15 osp.....	29
2.2.10 Hevosharrasteohjaajan työskenteleminen ajo- ja ratsuhevosten kanssa, 15 osp	31
2.2.11 Hevosharrastajan ohjaaminen, 20 osp	32
2.2.12 Hevosharrastepalvelujen tuottaminen, 15 osp	33
2.2.13 Hevosen kengitystarpeen arvioiminen, 20 osp	36
2.2.14 Kengittäminen, 15 osp	37
2.2.15 Kengitysmateriaalin työstäminen ja kengittäjänä toimiminen, 15 osp	39
2.2.19 Erityisryhmien hevospalvelujen avustaminen, 15 osp	40
2.2.20 Näyttely- ja kilpahevosten hoitaminen, 15 osp.....	42
2.2.21 Peruskengityksen tekeminen, 10 osp	43
2.2.23 Ratsastustaidon kehittäminen, 15 osp	45
2.2.24 Hevosen kanssa luonnossa liikkuminen, 15 osp.....	46
2.2.26 Hevosten hoitaminen ja ruokinta, 15 osp	48
2.2.29 Ravihevosen ajaminen, 15 osp.....	49
2.2.32 Hevosklinikka-avustajana toimiminen, 15 osp	51
2.2.34 Yritystoiminnan suunnittelu 15 osp, suunnitelma tehdään OSAOtasolla.	52
2.2.38 Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp, suunnitelma tehdään OSAOtasolla	52
2.2.39 Yrityksessä toimiminen, 15 osp suunnitelma tehdään OSAOtasolla.....	52
2.2.40 Huippuosaajana toimiminen, 15 osp suunnitelma tehdään OSAOtasolla	52
2.2.41 Paikallisesti tarjottava hevostalouden tutkinnon osa	52
2.2.41.1 Kilpailujen ja näyttelyiden järjestäminen, 5 osp	52
2.2.41.2 Hevosurheilun lajin parissa toimiminen 5 osp	57
2.2.41.3 Tallissa työskenteleminen, 5 osp	61
2.2.41.4 Nurmirehun tuottaminen hevoselle, 10 osp.....	66
2.2.42 Tutkinnon osa vapaasti valittavista tutkinnon osista, 0-15 osp.....	71
3. YHTEISET TUTKINNON OSAT, 35 OSP	72
4. VAPAASTI VALITTAVAT TUTKINNON OSAT, 10 OSP	72
5. ARVIOINTI	73

1. Hevostalouden perustutkinnon opetussuunnitelman muodostuminen

Hevostalouden perustutkinnon opetussuunnitelma muodostuu neljästä osasta:

Tutkinnon perusteet, jossa on määrätään tutkintonimikkeet, tutkinnon muodostuminen, tutkintoon sisältyvät tutkinnon osat sekä tutkinnon osien ammattitaitovaatimukset tai osaamistavoitteet ja osaamisen arviointi.

Oulun seudun ammattiopiston (OSAO) opetussuunnitelman yhteinen osa, jossa määritellään Oulun seudun ammattiopiston kaikille perustutkinnoille yhteiset periaatteet ja menettelytavat sekä kuvataan Oulun seudun koulutuskuntayhtymän keskeiset arvot. Yhteisessä osassa määritellään myös koulutuksen toteuttaminen yhteistyössä muiden koulutuksen järjestäjien ja työelämän kanssa.

Opetussuunnitelman tutkintokohtainen osa (tämä asiakirja), jossa määrätään tutkinnon muodostuminen pakollisista ja valinnaisista tutkinnon osista ja yhteisistä tutkinnon osista. Lisäksi määrätään oppimisympäristöt ja opetusmenetelmät, joiden avulla opiskelija voi saavuttaa tutkinnon ammattitaitovaatimukset ja tavoitteet sekä suunnitelman tutkinnon osien arvioinnista ja arviointimenetelmistä, vapaasti valittavien tutkinnon osien tarjontaa sekä tutkinnon osat, niiden ammattitaitovaatimukset ja arvioinnin kohteet siltä osin kuin niitä ei ole tutkinnon perusteissa määritetty. Tutkintokohtaisessa osassa kuvataan koulutuksen järjestäjän tarjoamat opinnot muista tutkinnoista sekä opiskelijan mahdollisuudet työelämälähtöiseen osaamisperusteiseen opiskeluun. Siinä päätetään ammatillisten toteutus- ja arviointisuunnitelmat, jotka sisältävät ammattiosaamisen näytöt ja muun osaamisen arvioinnin.

Yhteiset tutkinnon osat, jossa on esitetty kaikille tutkinnoille yhteiset tutkinnon osat ja niiden tavoitteet, arviointikriteerit sekä toteutus- ja arviointisuunnitelmat.

1.1 Tutkinnon muodostuminen pakollisista ja valinnaisista tutkinnon osista

Oulun seudun ammattiopistossa Hevostalouden perustutkinnossa, 180 osp, tarjotaan seuraavat tutkinnon osat:

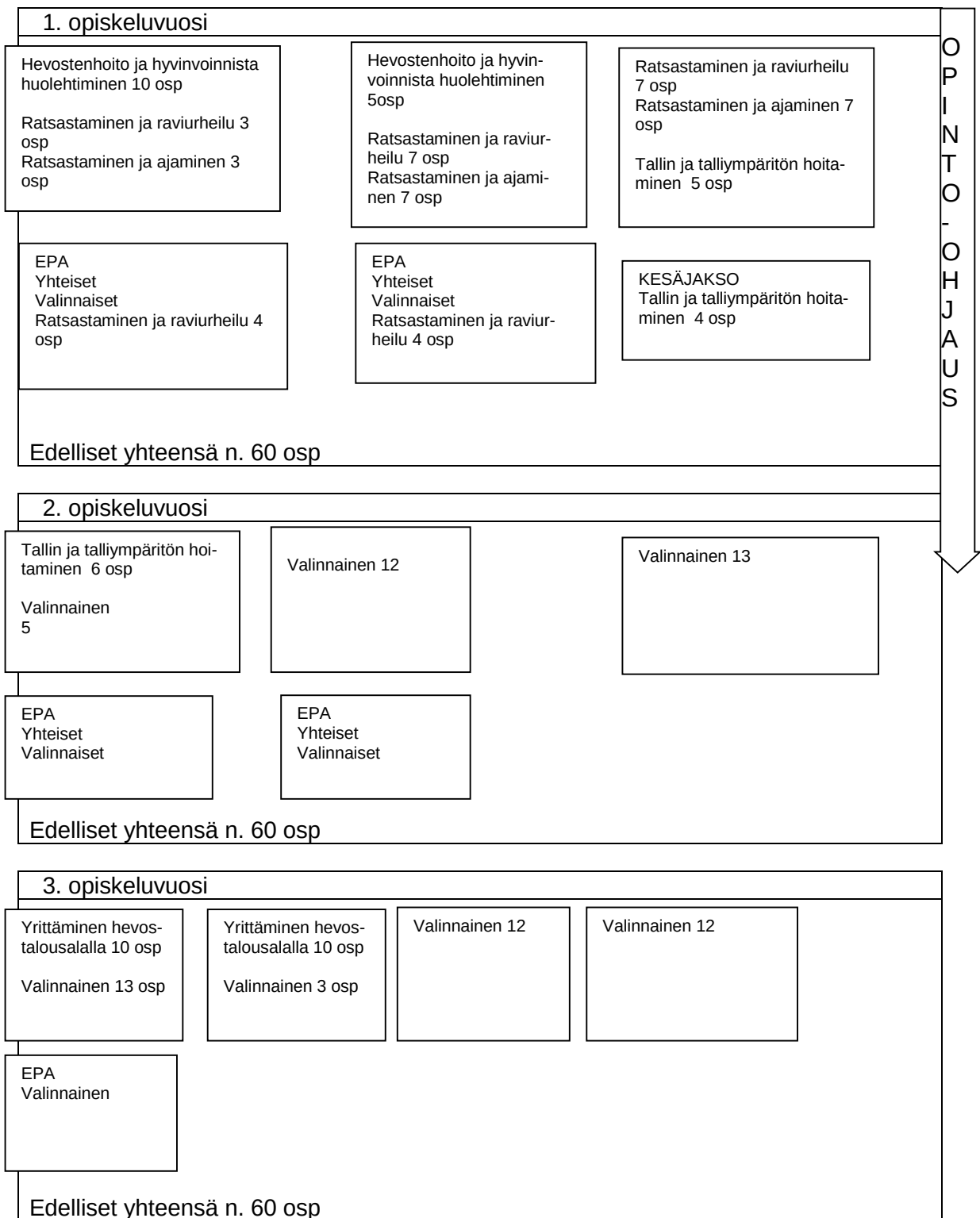
Tutkinnon osiin sisältyy osaamisen hankkimista työssäoppimisen kautta vähintään 40 osp, yrittäjyyttä-vähintään 8 osp sekä opinto-ohjausta.

	Hevostenhoitaja	Ratsastuksen ohjaaja
Ammatilliset tutkinnon osat		
Pakolliset 75 / 110 osp	2.1.1 Hevostenhoito ja hyvinvoinnista huolehtiminen, 15 osp	2.1.1 Hevostenhoito ja hyvinvoinnista huolehtiminen, 15 osp
	2.1.2 Yrittäminen hevostalousalalla, 20 osp	2.1.2 Yrittäminen hevostalousalalla, 20 osp
	2.1.3 Tallin ja talliympäristön hoitaminen 15 osp	2.1.5 Ratsastaminen ja ajaminen 25 osp
	2.1.4 Ratsastaminen ja raviurheilu 25 osp	2.1.6 Ratsastuksen ohjaajan ratsastaminen 15 osp
		2.1.7 Ratsuhevosten kouluttaminen ja ratsastuskoulussa työskenteleminen 15 osp
		2.1.8 Ratsastuksen ohjaaminen 20 osp
Valinnaiset tutkinnon osat 60 /	2.2.1 Ravihevosten hoitaminen 15 osp	2.1.3 Tallin ja talliympäristön hoitaminen 15 osp
	2.2.2 Eri-ikäisten ravihevosten valmentaminen 15 osp	2.2.1 Ravihevosten hoitaminen 15 osp
	2.2.3 Kilpahevosten hoitaminen ja ravitalilla työskenteleminen 20 osp	2.2.2 Eri-ikäisten ravihevosten valmentaminen 15 osp
	2.2.7 Hevossiittolassa työskenteleminen 20 osp	2.2.3 Kilpahevosten hoitaminen ja ravitalilla työskenteleminen 20 osp
	2.2.8 Hevoskasvattajana toimiminen 15 osp	2.2.7 Hevossiittolassa työskenteleminen 20 osp
	2.2.9 Työskenteleminen siitos- ja urheiluhevosten kanssa 15 osp	2.2.8 Hevoskasvattajana toimiminen 15 osp
	2.2.10 Hevosharrasteohjaajan työskenteleminen ajo- ja ratsuhevosten kanssa 15 osp	2.2.9 Työskenteleminen siitos- ja urheiluhevosten kanssa 15 osp
	2.2.11 Hevosharrastajan ohjaaminen 20 osp	2.2.10 Hevosharrasteohjaajan työskenteleminen ajo- ja ratsuhevosten kanssa 15 osp

	2.2.12 Hevosharrastepalvelujen tuottaminen 15 osp	2.2.11 Hevosharrastajan ohjaaminen 20 osp
	2.2.13 Hevosen kengitystarpeen arvioiminen 20 osp	2.2.12 Hevosharrastepalvelujen tuottaminen 15 osp
	2.2.14 Kengittäminen 15 osp	2.2.13 Hevosen kengitystarpeen arvioiminen 20 osp
	2.2.15 Kengitysmateriaalin työstäminen ja kengittäjänä toimiminen 15 osp.	2.2.14 Kengittäminen 15 osp
	2.2.19 Erytisryhmien hevospalvelujen avustaminen 15 osp	2.2.15 Kengitysmateriaalin työstäminen ja kengittäjänä toimiminen 15 osp.
	2.2.20 Näyttely- ja kilpahevosten hoitaminen 15 osp	2.2.19 Erytisryhmien hevospalvelujen avustaminen 15 osp
	2.2.21 Peruskengityksen tekeminen 10 osp	2.2.20 Näyttely- ja kilpahevosten hoitaminen 15 osp
	2.2.23 Ratsastustaidon kehittäminen 15 osp	2.2.21 Peruskengityksen tekeminen 10 osp
	2.2.24 Hevosen kanssa luonnossa liikkuminen 15 osp	2.2.23 Ratsastustaidon kehittäminen 15 osp
	2.2.26 Hevosten hoitaminen ja ruokinta 15 osp	2.2.24 Hevosen kanssa luonnossa liikkuminen 15 osp
	2.2.29 Ravihevosen ajaminen 15 osp	2.2.26 Hevosten hoitaminen ja ruokinta 15 osp
		2.2.29 Ravihevosen ajaminen 15 osp
		2.2.32 Hevosklinikka-avustajan toimiminen 15 osp
2.2.35 Tutkinnon osa ammatillisista perustutkinnoista, 10-15 osp		
2.2.36 Tutkinnon osa ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta, 15 osp		
2.2.37 Tutkinnon osa ammattikorkeakouluopinnoista, 15 osp		
2.2.38 Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen 5 osp		
2.2.39 Yrityksessä toimiminen, 15 osp		
2.2.40 Huippuosaajana toimiminen, 15 osp		
2.2.41 Paikallisesti tarjottavat hevosalan tutkinnon osat, 5-15 osp		
2.2.42 Tutkinnon osa vapaasti valittavista tutkinnon osista, 5-15 ops		
		Pakolliset
		Valinnaiset
3.1 Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, 11 osp	8 osp	3 osp
3.1.1 Äidinkieli	5	0-3
3.1.2 Toinen kotimainen kieli	1	0-3
3.1.3 Vieraat kielet	2	0-3
3.2 Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, 9 osp	6 osp	3 osp
3.2.1 Matematiikka	3	0-3
3.2.2 Fysiikka ja kemia	2	0-3
3.2.3 Tieto- ja viestintätekniikka ja sen hyödyntäminen	1	0-3
3.3 Yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittava osaaminen, 8 osp	5 osp	3 osp
3.3.1 Yhteiskuntataidot	1	0-3
3.3.2 Työelämätaidot	1	0-3
3.3.3 Yrittäjyys ja yritystoiminta	1	0-3
3.3.4 Työkyvyn ylläpitäminen, liikunta ja terveystieto	2	0-3
3.4 Sosiaalinen ja kulttuurinen osaaminen, 7 osp		7 osp
3.4.1 Kulttuurien tuntemus		0-3
3.4.2 Taide ja kulttuuri		0-3
3.4.3 Etiikka		0-3
3.4.4 Psykologia		0-3
3.4.5 Ympäristöosaaminen		0-3

3.4.6 Jokin kohdista 3.1.1-3.3.4		0-3
	19 osp	16 osp
4. Vapaasti valittavat tutkinnon osat, 10 osp		
4.1 Ammatillisia tutkinnon osia 4.2 Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuvia tutkinnon osia 4.3 Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita tai lukio-opintoja 4.4 Jatko-opintovalmiuksia tai ammatillista kehittymistä tukevia opintoja 4.5 Työkokemuksen kautta hankittuun osaamiseen perustuvia yksilöllisiä tutkinnon osia		

1.2 Opintojen eteneminen ja ajoitus

1.3 Opintojen järjestäminen

Tutkinnon suorittaminen osina ja tutkinnon täydentäminen

Koko tutkinnon suorittaminen on tutkintoon johtavassa koulutuksessa ensisijainen tavoite. Tutkinnon suorittamisesta osina ja opintojen tarjonta ja valinta OSAO:n yksiköiden ja muiden koulutuksen järjestäjien sekä työelämän kanssa on kerrottu opetussuunnitelman yhteisessä osassa.

Mahdollisuus suorittaa useampi kuin yksi tutkinto

Ammattiopistossa opiskeleva voi sisällyttää tutkintoonsa lukio-opintoja (Ammattilukio). Oulun seudun ammattiopiston yksiköt tarjoavat lukio-opintoja, joilla voidaan täydentää perustutkintoa ja / tai suorittaa ylioppilastutkinnon yhdessä ammatillisen tutkinnon (= kaksoistutkinto) kanssa taikka suorittaa kolmoistutkinnon (= ammatillinen perustutkinto, ylioppilastutkinto ja lukion oppimäärä).

Tutkinnon osan osaamisjaksosuunnitelma

Pedagogisen toiminnan lähtökohtana on opiskelijan osaamisen hankkiminen ja osaamisen laadunvarmistus.

Jokaisesta tutkinnon osasta laaditaan osaamisjaksosuunnitelma, jossa määritetään mm. keskeiset sisällöt, toteutustavat/opiskelu- ja ohjausmenetelmät, oppimateriaali ja arviointi sekä avain- taidot. Oppimisen ja opetuksen suunnittelussa tulee ottaa opettamisen ja arvioinnin lähtökohdaksi ja päämääräksi oppijan osaaminen ja sen saavuttamisen tukeminen.

Oppimisen ja opetuksen suunnittelussa otetaan huomioon opiskelijoilla oleva osaaminen. Yksittäisen opiskelijan henkilökohtainen opiskelupolku kuvataan hänen HOPS:aan.

Joustavat opintopolut

Hevostalouden perustutkinnon opinnot on rakennettu siten, että ne mahdollistavat henkilökohtaiset opintopolut ja valinnaisuuden. Tutkinnonosat järjestetään niin, että ne voidaan suorittaa joustavassa järjestyksessä ja opiskelu voi tapahtua oppilaitoksessa tai työssäoppimisjaksolla. Opiskelijan aiempi osaaminen tunnistetaan ja tunnustetaan, jolloin hänen opiskeluaikansa lyhenee. Työelämälähtöiset oppimistehtävät ja oppimisympäristöt kannustavat ja motivoivat opiskelijoita. Myönteisen palautteen antaminen motivoivat opiskelijoita. Opiskelijoille tiedotetaan oppimisen tuen mahdollisuuksista opintojen alkaessa ja opintojen aikana. Tuen piiriin ohjataan yksilöllisesti.

Työelämäläheisyys

Työelämälähtöiset oppimistehtävät ja oppimisympäristöt toimivat lähtökohtana työelämälähtöiselle opiskelulle. Työssäoppimisjaksoilla oppiminen tapahtuu aidoissa työelämän tilanteissa ja työelämä on aktiivisesti mukana koulutuksen kehittämisessä hevostalouden työelämätiimien kautta. Ammattiosaamisen näyttöjä suoritetaan sekä oppilaitoksessa, että työpaikoilla. Näyttöjä viedään työelämään niin paljon kuin se toiminnallisesti ja taloudellisesti on mahdollista. Työelämän kanssa tehdään yhteistyötä kilpailujen ja näyttelyiden järjestämisessä, hanketoiminnassa, hevosten koulutuksissa ja valmennuksissa, ravikilpailuissa, eläinlääkintätilanteissa, kengityspalveluissa ja hevosurheilualueiden käytössä.

Työssäoppiminen ja ammattiosaamisen näytöt

Kaikkiin tutkintoihin sisältyy osaamisen hankkimista työssäoppimisen kautta vähintään 40 osp. Ammattiosaamisen näytöt järjestetään ensisijaisesti työpaikoilla työssäoppimisen yhteydessä tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelman mukaisesti. Työssäoppimisen voi suorittaa myös ulkomailla.

Työssäoppiminen on osa ammatillista koulutusta. Se on koulutuksen järjestämismuoto, jossa osa tutkinnon tavoitteista opitaan työpaikalla työtä tehden. Työssäoppiminen on aidossa työympäristössä tapahtuvaa tavoitteellista, ohjattua ja arvioitua opiskelua. Työssäoppimisjaksojen tulee olla ammatinhallinnan kannalta riittävän pitkiä ja monipuolisia. Vain poikkeustapauksessa opiskelija voi suorittaa työssäoppimisen oppilaitoksen harjoitusyrityksessä tai vastaavin järjestelyin.

Opinto-ohjaus

Opiskelijalla on oikeus saada opinto-ohjausta. Oulun seudun ammattiopiston perustutkintoihin sisältyy luokka- ja ryhmämuotoista opinto-ohjausta. Opinto-ohjausta annetaan jokaiselle opiskelijalle opinto-ohjauksen opintojaksot – suunnitelman mukaisesti sekä sen lisäksi tarpeellinen määrä ohjausta henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.

Erityisopetus

Oulun seudun ammattiopistossa järjestetään opetus erityisopetuksena silloin, kun opiskelija tarvitsee erityistä tukea opiskeluunsa. Ammatillisen peruskoulutuksen tavoitteena on taata kaikille opiskelijoille sopiva, esteetön ja helposti saavutettava oppimisympäristö.

Opetussuunnitelman yhteisessä osassa kuvataan erityisopetuksen järjestämisen periaatteet, ja erityisopetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa kuvataan toiminnan järjestäminen käytännössä. Suunnitelmaa täydennetään yksikkökohtaisilla erityisopetuksen toteutussuunnitelmilla. (opetussuunnitelman yhteinen osa ja liite)

2. Ammatilliset tutkinnon osat, toteutus- ja arviointisuunnitelmat

Mikäli arviointikriteereistä puuttuu kriteeri T1 tasolta tai T1 ja H2 tasoilta, niin kyseistä arvioinnin kohdetta ei silloin arvioida, mutta jos arviointikriteeri puuttuu tasolta H2 tai K3 arviointi tehdään alemman tason kriteerin mukaan.

2.1 Pakolliset tutkinnon osat Hevostenhoitaja ja ratsastuksen ohjaaja

2.1.1 Hevostenhoito ja hyvinvoinnista huolehtiminen, 15 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.1.1 Hevostenhoito ja hyvinvoinnista huolehtiminen	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu hevostalouden opetussuunnitelman perusteissa sivulla 8.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Hevostenhoito ja hyvinvoinnista huolehtiminen, 15 osp Tutkinnon osa sisältää opintojen ohjausta.	Perustiedot ja taidot opiskellaan luokkaopiskeluna, itsenäisesti työskennellen tallitöinä ja käytännön harjoituksina oppilaitoksen tallissa ja /tai työssäoppimispaikassa. Opitaan: - perehtymällä työturvallisuuteen ja toimimalla sääntöjen mukaan. - hevostenhoidon kausittaisten töiden suunnitteleminen ja tekeminen - suorittamalla EA-1 tason ensiaputaidot - huolehtimalla hevosten päivittäisestä hyvinvoinnista.	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa aiemmin hankitun osaamisen perusteella. Oppimisen arviointi: Opiskelijan edistymistä seurataan oppimistilanteissa ja hänelle annetaan palautetta kehittymisestään koko tutkinnon osan ajan. Opiskelija suorittaa EA-1 tason ensiaputaidot. Turvallisuusmääräyksistä, alan säännöistä ja laista tehdään tehtäviä ja kokeita joiden perusteella opiskelijalle annetaan palautetta oppimisestaan.	Tutkinnon osa toteutetaan 1. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.

	- osallistumalla tallitöihin - perehtymällä hevosten terveydenhuoltoon, lääkintään, ruokintaan, anatomiaan ja fysiologiaan. - perehtymällä hevosten kavioidenhoitoon ja kengitykseen. - perehtymällä kestävä kehityksen toimintatapoihin. - noudattamalla työaikoja - käsittelemällä ja hoitamalla erilaisia hevosia - työelämä ja yhteistyötaitoja - perehtymällä kestävä kehityksen periaatteisiin hevos-alalla	Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - työhön sitoutuminen ja ohjeiden noudattaminen - hevosten käsittely, hoito ja ruokinta - terveyden, työturvallisuuden ja toimintakyvyn huomioiminen työskentelyssä - työtehtävän vaatimalla tavalla pukeutuminen - kengän irrottaminen ja kiinnittäminen - anatomian tunteminen - kestävä kehitys - eläinlääkintä Muu arviointi: Ei muuta arviointia. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat.	Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 1. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
		Tutkinnon osan arvosana muodostuu näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta osaamisen arvioinnista. Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.	

2.1.2 Yrittäminen hevostalouseläällä, 20 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.1.2. Yrittäminen hevostalouseläällä	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu hevostalouden opetussuunnitelman perusteissa sivulla 11.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Yrittäminen hevostalouseläällä, 20 osp	Perustiedot ja taidot opiskellaan luokkaopiskeluna, itsenäisesti työskennellen ja /tai työssäoppimispaikassa.	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa aiemmin hankitun osaamisen perusteella. Oppimisen arviointi: Opiskelija tekee yritystoimintaan ja yrityksen perustamiseen liittyviä tehtäviä ja asiakirjoja. Opiskelijalle annetaan palautetta hänen tuotoksistaan koko tutkinnonosan ajan. Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - liiketoimintasuunnitelman toimivuus - itsearviointitaito - taloudellinen ja kustannustehokas toiminta - tietotekniikan hyväksikäyttäminen Muu arviointi: Ei muuta arviointia.	Tutkinnon osa toteutetaan 3 opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaan. Tutkinnon osan näyttö toteutetaan 3 opintovuonna oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa opiskelija henkilökohtaisen suunnitelman mukaan.
Tutkinnon osa sisältää opintojen ohjausta.	Opitaan: - perehtymällä yrityksen perustamiseen, kirjanpitoon ja verotukseen. - laatimalla liiketoimintasuunnitelman. - tekemällä talous- ja investointisuunnitelmia - laskemalla kannattavuuslaskelmia. - hinnoittelemalla. - tutustumalla tuotantotukien hakuun ja yrityksen laatu järjestelmiin. - suunnittelemalla yrityksen markkinointia. - perehtymällä työlakien soveltamiseen. - käyttämällä alan tietoteknisiä ohjelmia. - tutustumalla käytännön työelämään.		
Tutkinnon-osa sisältä työssäoppimista vähintään 2 osp			

		Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat	
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
		Tutkinnon osan arvosana muodostuu näytön arvosanasta. Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.	

Hevostenhoitaja, pakolliset

2.1.3 Tallin ja talliympäristön hoitaminen, 15 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.2.1 Tallin ja talliympäristön hoitaminen	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu hevostalouden opetussuunnitelman perusteissa sivulla 17.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Tallin ja talliympäristön hoitaminen, 15 osp	Perustiedot ja taidot opiskellaan luokkaopiskeluna, itsenäisesti työskennellen, tallitöinä oppilaitoksen tallissa, talliympäristössä, opetusmaatilalla ja /tai työssäoppimispaikassa. Opitaan:	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa aiemmin hankitun osaamisen perusteella. Oppimisen arviointi: Opiskelijan edistymistä seurataan oppimistilanteissa ja hänelle annetaan palautetta kehittämisestään koko tutkinnonosan ajan.	Tutkinnon osa toteutetaan 1. tai 2. opintovuoden aikana sekä kesä-jaksolla 1 opintovuoden kesä-

Tutkinnon osa sisältää opintojen ohjausta Tutkinnon-osa sisältä työssäoppimista vähintään 4 osp	- tekemällä tallitöitä. - hoitamalla ja kunnossapitämällä tallirakennusta, talliympäristöä, tarha-alueita, hevosurheilualueita ja laitumia. - käyttämällä traktoria ja muita koneita, laitteita ja työkaluja. - suorittamalla T-kortin. - hankkimalla eläintenkuljettajan tutkintoa vastaavat taidot. - perehtymällä hevoskasvatukseen ja rehuntuotantoon. Perehtymällä hevosen elinkaareen varsomisesta lopetusijoitukseen. Seuraamalla alan tapahtumia ja perehtymällä alan tuotantomuotoihin.	Opiskelijalla tulee suorittaa hyväksytysti T-Kortti sekä hevostenkuljettajan ja hoitajan pätevyyskoe. Hevoskasvatuksesta ja hevosen elinkaaresta opiskelija tekee tehtäviä joiden perusteella annetaan palautetta. Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - työhön sitoutuminen ja ohjeiden noudattaminen - terveyden, työturvallisuuden ja toimintakyvyn huomioiminen työskentelyssä - koneiden ja laitteiden käytön turvallisuus - hevosurheilualan pohjan huolto - tallin korjaustyö - siisteyden ylläpito Muu arviointi: Ei muuta arviointia. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat	kuussa tai opiskelijan henkilökoh- taisen opiskelu- suunnitelman mu- kaisesti. Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimis- paikassa 2. opin- tovuonna tai opis- kelijan henkilö- kohtaisen opiske- lusuunnitelma mukaisesti.
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
		Tutkinnon osan arvosana muodostuu näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta osaamisen arvioinnista. Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.	

2.1.4 Ratsastaminen ja raviurheilu, 25 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.2.2 Ratsastaminen ja raviurheilu	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu hevostalouden opetussuunnitelman perusteissa sivulla 20.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Ratsastaminen ja raviurheilu, 25 osp Tutkinnon-osa sisältä työssäoppimista vähintään 5 osp	Perustiedot ja taidot opiskellaan luokkaopiskeluna, itsenäisesti työskennellen, tallitoina oppilaitoksen tallissa ja /tai työssäoppimispaikassa. Opitaan: - satuloimalla ja ratsastamalla hevosia. - valjastamalla ja ajamalla hevosilla eri työvälineillä. - tutustumalla näyttelytoimintaan. - toimimalla kilpailusääntöjä noudattaen. - esittämällä hevonen esittelytilanteessa. - avustamalla varsanopetuksessa. - juoksuttamalla hevosia. - huoltamalla varusteita. - perehtymällä alaa sääteleviin lakeihin. - suunnittelemalla hevosryhmien ruokintaa. - Hoitamalla ja ruokkimalla hevosia	Osaamisen tunnustaminen ja tunnistaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa aiemmin hankitun osaamisen perusteella. Oppimisen arviointi: Opiskelija tekee tehtäviä hevosalan lakeihin ja säädöksiin perehtyessään sekä ruokinnan suunnittelusta. Näiden perusteella annetaan palautetta hänen edistymisestään. Käytännön työtehtävien osalta opiskelijan edistymistä seurataan oppimistilanteissa ja hänelle annetaan palautetta kehitymisestään koko tutkinnonosan ajan. Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - työhön sitoutuminen ja ohjeiden noudattaminen - hevosien varustaminen turvallisesti - ajaminen ja ratsastaminen ohjeita noudattaen ja turvallisesti - hevosien esittäminen - sääntöjen noudattaminen	Tutkinnon osa toteutetaan 1. ja/tai 2. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti. Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 1. tai 2. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.

		Muu arviointi: Mikäli opiskelija ei pysty osoittamaan osaamistaan kokonaan ammattiosaamisen näytössä, arviointia täydennetään toimimalla avustajana varsanopetuksessa, korjaamalla varusteita ja perehtymällä tehtävän avulla hevosalan toimintaa sääteleviin lakeihin. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat	
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
		Tutkinnon osan arvosana muodostuu näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta osaamisen arvioinnista. Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.	

Ratsastuksenohjaaja, pakolliset

2.1.5 Ratsastaminen ja ajaminen, 25 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.3.1 Ratsastaminen ja ajaminen	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu hevosalan opetussuunnitelman perusteissa sivulla 25.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		

Ratsastaminen ja ajaminen, 25 osp Tutkinnon osa sisältää opinto-ohjausta. Tutkinnon-osa sisältä työssäoppimista vähintään 5 osp	Perustiedot ja taidot opiskellaan luokkaopiskeluna, itseopiskeluna, tallitöinä oppilaitoksen tallissa ja /tai työssäoppimispaikassa. Opitaan: - satuloimalla ja ratsastamalla hevosia. - valjastamalla ja ajamalla hevosilla. - tutustumalla näyttelytoimintaan. - esittämällä hevonen näyttelytilanteessa. - avustamalla varsanopetuksessa. - varustamalla, juoksuttamalla ja ohjasajamalla koulutettua ratsuhevosta - huoltamalla varusteita. - perehtymällä alaa sääteleviin lakeihin. - hoitamalla ja ruokkimalla urheiluhevosta kotona ja kilpailumatkoilla - perehtymällä kilpailusääntöihin - ratsastamalla kouluohjelma IV ja esterata no 3, 80 cm.	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa aiemmin hankitun osaamisen perusteella. Oppimisen arviointi: Opiskelija tekee tehtäviä hevosalan lakeihin ja säädöksiin perehtyessään sekä ruokinnan suunnittelusta. Näiden perusteella annetaan palautetta hänen edistymisestään. Käytännön työtehtävien osalta opiskelijan edistymistä seurataan oppimistilanteissa ja hänelle annetaan palautetta kehittämisestään koko tutkinnonosan ajan. Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - hevosen hoitaminen ja varustaminen turvallisesti - ajaminen ja ratsastaminen ohjeita noudattaen ja turvallisesti - lakien noudattaminen - hevosen esittäminen näyttelytilanteessa - hevosten hoitaminen ja ruokkiminen Muu arviointi: Mikäli opiskelija ei pysty osoittamaan osaamistaan kokonaan ammattiosaamisen näytössä, arviointia täydennetään toimimalla avustajana varsanopetuksessa ja juoksuttamalla opetettua hevosta. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat	Tutkinnon osa toteutetaan 1. ja/tai 2. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti. Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 1. tai 2. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
Ratsastuksen osakokeet IV ja esterata no 3, 80 cm tulee olla suoritettuna hyväksytyksi ennen ratsastuksenohjaajan opintojen aloittamista.		Tutkinnon osan arvosana muodostuu näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta osaamisen arvioinnista. Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.	

2.1.6 Ratsastuksenohjaajan ratsastaminen, 15 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.1.6 Ratsastuksenohjaajan ratsastaminen	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu hevostalouden opetussuunnitelman perusteissa sivulla 30.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Ratsastuksenohjaajan ratsastaminen, 15 osp	Perustiedot ja taidot opiskellaan luokkaopiskeluna, itseopiskeluna, tallitöinä oppilaitoksen tallissa ja /tai työssä-oppimispaikassa.	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa aiemmin hankitun osaamisen perusteella.	Tutkinnon osa toteutetaan 2. ja/tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.
Tutkinnon-osa sisältä työssäoppimista vähintään 5 osp	Opitaan: - perehtymällä kouluratsastukseen. - perehtymällä esteratsastukseen - ratsastamalla tahdissa ja tasapainossa. - osallistumalla esteratsastuskilpailuihin tasolla 90 cm. - ratsastamalla kilpailusuorituksen tasolla helppo A - perehtymällä maastoratsastukseen tasolla harrasteluokka.	Oppimisen arviointi: Opiskelija kehittymistä ratsastajana seurataan koko tutkinnon-osan ajan ja hänelle annetaan palautetta kehittymisestään ja ohjeita ratsastustaidon kehittämiseksi Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - hevosten käsittely - ratsastus - kilpailuissa toimiminen - maastoesteratsastus Osanäytöt: - kouluratsastus II, V nivelsuitsitus, I kankisuitsitus - esteratsastus, radat 4 ja 5 - maastoesteratsastus tasolla harrasteluokka	Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 2. tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.

		Muu arviointi: Ei muuta arviointia. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat	
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
Tutkinnon osan osanäytöt on suoritettava vaativuusjärjestyksessä.		Tutkinnon osan arvosana muodostuu näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta osaamisen arvioinnista. Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.	

2.1.7 Ratsuhevosten kouluttaminen ja ratsastuskoulussa työskenteleminen, 15 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.1.7 Ratsuhevosten kouluttaminen ja ratsastuskoulussa työskenteleminen	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu hevostalouden opetussuunnitelman perusteissa sivulla 32.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Ratsuhevosten kouluttaminen ja ratsastuskoulussa työskenteleminen, 15 osp	Perustiedot ja taidot opiskellaan luokkaopiskeluna, itseopiskeluna, tallitöinä oppilaitoksen tallissa ja /tai työssäoppimispaikassa. Opitaan: - perehtymällä ratsuhevosen alkukoulutukseen.	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa aiemmin hankitun osaamisen perusteella. Oppimisen arviointi: Opiskelijan kehittymistä ratsuhevosen alkukoulutuksessa ja ratsastuskoulussa työskentelyssä seurataan ja hänelle annetaan pa-	Tutkinnon osa toteutetaan 2. ja/tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.

Tutkinnon-osa sisältä työssäoppimista vähintään 5 osp	- opettamalla hevonen juoksutukseen ja totuttamalla satulaan. - avustamalla irtohypytyksessä - suunnittelemalla ja toteuttamalla ratsastuskoulun päivittäistä ja kausittaista toimintaa. - työskentelemällä ratsastuskoulussa - perehtymällä yrityksen toimintaan. - perehtymällä SRL:n jäsentallin ohjeistukseen - osallistumalla ratsastuskoulun leiritoimintaan ja jonkin tapahtuman järjestämiseen	lautetta koko tutkinnonosan ajan. Opiskelija tekee tehtäviä ratsastuskoulun toiminnan suunnittelusta, SRL:n jäsentalliohjeistuksesta ja leiritoiminnasta ja hänelle annetaan palautetta niiden pohjalta. Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - hevosten käsittely - hevosen alkukoulutus - ratsastuskoulussa työskenteleminen - oman työn suunnittelu - laadukas toiminta Muu arviointi: Mikäli opiskelija ei pysty osoittamaan osaamistaan kokonaan ammattiosaamisen näytössä, arviointia täydennetään laatimalla ratsastuskoulun päivittaisen ja kausittaisen toiminnan suunnitelma. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat	Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 2. tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
		Tutkinnon osan arvosana muodostuu näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta osaamisen arvioinnista. Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.	

2.1.8 Ratsastuksen ohjaaminen, 20 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.1.8 Ratsastuksen ohjaaminen	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu hevostalouden opetussuunnitelman perusteissa sivulla 35.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Ratsastuksen ohjaaminen, 20 osp	Perustiedot ja taidot opiskellaan luokkaopiskeluna, itseopiskeluna, tallitöinä oppilaitoksen tallissa ja /tai työssäoppimispaikassa.	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa aiemmin hankitun osaamisen perusteella.	Tutkinnon osa toteutetaan 2. ja/tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.
Tutkinnon-osa sisältä työssäoppimista vähintään 10 osp	Opitaan: - perehtymällä ratsastuksen ja ohjaamisen teoriaan. - ohjaamalla koulu-, este- ja maastoratsastusta sekä hevostaitoja. - palvelemalla ja opastamalla asiakkaita. - suunnitella ja toteuttaa ratsastuskoulun palveluja - valita asiakkaalle sopiva hevonen - työskentelemällä muuttuvissa olosuhteissa - Turvallinen ja vastuullinen toiminta	Oppimisen arviointi: Opiskelijan kehittymistä ratsastuksen ohjaamisessa ja asiakaspalvelussa seurataan asiakastilanteissa ja hänelle annetaan palautetta kehitymisestään aina tuntien jälkeen. Opiskelija tekee tehtäviä ratsastuksen ja ohjaamisen teoriasta ja ratsastuskoulun palvelujen suunnittelusta ja hän saa palautetta niiden pohjalta. Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - hevosten käsittely - ratsastuskoulun palvelujen suunnittelu ja toteuttaminen - asiakkaiden palveleminen ja ohjaaminen - koulu- ja esteratsastuksen ohjaaminen - oman työn suunnittelu - laadukas toiminta Muu arviointi: Ei muuta arviointia.	

		Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat	
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
		Tutkinnon osan arvosana muodostuu näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta osaamisen arvioinnista. Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.	

2.2 Valinnaiset tutkinnon osat

2.2.1 Ravihevosten hoitaminen, 15 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.2.1 Ravihevosten hoitaminen	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu hevostalouden opetussuunnitelman perusteissa sivulla 39.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		

Ravihevosten hoitaminen, 15 osp Tutkinnon-osa sisältä työssäoppimista vähintään 5 osp	Perustiedot ja taidot opiskellaan luokkaopiskeluna, itseopiskeluna, tallitöinä oppilaitoksen tallissa ja /tai työssäoppimispaikassa. Opitaan: - syventymällä ravihevosten hoitamiseen ja ravitallin toimintaan. - toimimalla vastuullisena hoitajana ravikilpailuissa. - sovittamalla varusteita. - kengittämällä hevosia. - osallistumalla C - ajolupakurssille. - tutustumalla hevostalouden järjestöihin. - osallistumalla asiakaspalvelutilanteisiin.	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa aiemmin hankitun osaamisen perusteella. Oppimisen arviointi: Opiskelijan edistymistä seurataan oppimistilanteissa ja hänelle annetaan palautetta kehitymisestään koko tutkinnonosan ajan. Opiskelija tekee C-ajolupaan liittyvät kokeet tai tehtäviä joissa oppiminen todentuu. Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - työturvallisuuden huomioiminen - laadukas toiminta - ravihevosen huomioiminen yksilönä - ravihevosen hoitaminen - ravihevosen vastuullisena hoitajana toimiminen kilpailuissa tai vastaavassa tapahtumassa - Kengittäminen Muu arviointi: Ei muuta arviointia. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat.	Tutkinnon osa toteutetaan 2 tai 3 opiskeluvuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti. Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 2 tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
		Tutkinnon osan arvosana muodostuu näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta osaamisen arvioinnista. Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.	

2.2.2 Eri-ikäisten ravihevosten valmentaminen, 15 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.2.2 Eri-ikäisten ravihevosten valmentaminen	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja –kriteerit on kuvattu hevostalouden opetussuunnitelman perusteissa sivulla 42.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Eri-ikäisten ravihevosten valmentaminen, 15 osp Tutkinnon-osa sisältä työssäoppimista vähintään 5 osp	Perustiedot ja taidot opiskellaan luokkaopiskeluna, it-seopiskeluna, tallitöinä oppilaitoksen tallissa ja /tai työssäoppimispaikassa. Opitaan: - valmentamalla eri-ikäisiä ravihevosia valmennussuunnitelman mukaan - toimimalla avustajana varsanopetuksessa. - sovittamalla ja käyttämällä erilaisia varusteita - huoltamalla ajoreitistöjä. - perehtymällä valmennusfysiologiaan. - osallistumalla valmennuksen suunnitteluun. - syventymällä ravihevosen jalostukseen.	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa aiemmin hankitun osaamisen perusteella. Oppimisen arviointi: Opiskelijan edistymistä seurataan oppimistilanteissa ja hänelle annetaan palautetta kehitymisestään koko tutkinnonosan ajan. Opiskelija tekee tehtäviä valmennusfysiologiaan, valmennuksen suunnitteluun ja jalostukseen liittyen ja niiden perusteella hänelle annetaan palautetta kehitymisestään. Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - oman työn suunnittelu - laadukas toiminta - valjastaa, ajaa ja hoitaa hevosia valmennussuunnitelman mukaan Muu arviointi: Mikäli opiskelija ei pysty osoittamaan osaamistaan kokonaan ammattiosaamisen näytössä, arviointia täydennetään	Tutkinnon osa toteutetaan 2. ja/tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti. Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 2. tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.

		toimimalla avustajana varsanopetuksessa, perehtymällä tehtävän avulla valmennusfysiologiaan ja jalostukseen	
		Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettaja	
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
		Tutkinnon osan arvosana muodostuu näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta osaamisen arvioinnista.	
		Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.	

2.2.3 Kilpahevosten hoitaminen ja ravitallilla työskenteleminen, 20 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.2.3 Kilpahevosten hoitaminen ja ravitallilla työskenteleminen	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja –kriteerit on kuvattu hevostalouden opetussuunnitelman perusteissa sivulla 45.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Kilpahevosten hoitaminen ja ravitallilla työskenteleminen, 20 osp	Perustiedot ja taidot opiskellaan luokkaopiskeluna, itseopiskeluna, tallitöinä oppilaitoksen tallissa ja /tai työssäoppimispaikassa.	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa aiemmin hankitun osaamisen perusteella.	Tutkinnon osa toteutetaan 2. ja/tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.
Tutkinnon-osa sisältä	Lähiopetuksen lisäksi tutkinnon osa sisältää itse- näistä työskentelyä. Opitaan: - perehtymällä ravihevosen terveydenhoitoon ja ruokintaan. - hoitamalla kilpahevosta kotona ja kilpailumatkoilla.	Oppimisen arviointi: Opiskelijan edistymistä ravitallin töissä ja kilpahevosten hoidossa seurataan ja hänelle annetaan palautetta koko tutkinnonosan ajan. Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm:	Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitok-

työssäoppimista vähintään 10 osp	- tarkkailemalla hevosten olemusta ja käyttäytymistä. - syventymällä ravitallin laatuun ja kannattavuuteen. - tekemällä tallitöitä yhteistyössä muiden työntekijöiden kanssa. - huolehtimalla talliympäristöstä.	- ravihevosten hoitaminen ja ruokkiminen kotona ja kilpailumatkoilla - tallitöiden tekeminen ja talliympäristön hoitaminen. Muu arviointi: Ei muuta arviointia. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat	sessä tai työssäoppimispaikassa 2. tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
		Tutkinnon osan arvosana muodostuu näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta osaamisen arvioinnista.	
		Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.	

2.2.7 Hevossiittolassa työskenteleminen, 20 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.2.7 Hevossiittolassa työskenteleminen	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja –kriteerit on kuvattu hevostalouden opetussuunnitelman perusteissa sivulla 58.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Hevossiittolassa työskenteleminen, 20 osp	Perustiedot ja taidot opiskellaan luokkaopiskeluna, itseopiskeluna, tallitöinä oppilaitoksen tallissa ja /tai työssäoppimispaikassa.	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa aiemmin hankitun osaamisen perusteella.	Tutkinnon osa toteutetaan 2. ja/tai 3. opinto-

Tutkinnon-osa sisältä työssäoppimista vähintään 10 osp	Opitaan: - tekemällä tallitöitä. - hoitamalla ja käsittelemällä ikäisiä varsoja - perehtymällä varsomiseen. - toimimalla avustajana varsanopetuksessa. - syventymällä hevosten terveydenhoitoon, ruokinnan suunnitteluun ja lisääntymisfysiologiaan. - Laatu- ja kustannustietoiseen toimintaan perehtymällä - Turvallinen ja vastuullinen toiminta	Oppimisen arviointi: Opiskelijan edistymistä tallitöissä ja varsanopetuksessa seurataan ja annetaan palautetta koko jakson ajan. Ruokinnan suunnitteluun ja fysiologiaan liittyvistä tehtävistä annetaan palautetta. Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - hevosten hoitaminen ja hyvinvoinnista huolehtiminen - Varsojen käsittely ja hoito Muu arviointi: Mikäli opiskelija ei pysty osoittamaan osaamistaan kokonaan ammattiosaamisen näytössä, arviointia täydennetään toimimalla avustajana varsan ajolle opetuksessa. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat	vuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti. Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 2. tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
		Tutkinnon osan arvosana muodostuu näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta osaamisen arvioinnista. Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.	

2.2.8 Hevoskasvattajana toimiminen, 15 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.2.8 Hevoskasvattajana toimiminen	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu hevostalouden opetussuunnitelman perusteissa sivulla 61.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Hevoskasvattajana toimiminen, 15 osp Tutkinnon-osa sisältää työssäoppimista vähintään 5 osp	Perustiedot ja taidot opiskellaan luokkaopiskeluna, itseopiskeluna, tallitöinä oppilaitoksen talissa ja /tai työssäoppimispaikassa. . Opitaan: - tekemällä tallitöitä huolehtimalla tallin ja talliympäristön siisteydestä. - osallistumalla asiakaspalvelutilanteisiin. - syventymällä hevosjalostukseen. - perehtymällä terveydenhoitoon ja varsojen valmennusohjelmaan. - valmistautumalla näyttelytilanteeseen. - esittämällä hevonen näyttelytilanteessa - perehtymällä varsojen valmentamiseen, juoksutukseen ja irtohypytykseen	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa aiemmin hankitun osaamisen perusteella. Oppimisen arviointi: Opiskelija kehittymistä seurataan käytännön työtehtävissä ja annetaan palautetta hänen kehittymisestään. Jalostuksesta ja valmennuksesta palautetta annetaan niihin liittyvistä tehtävistä. Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - hevosten käsittely ja hoitotöiden tekeminen - talliympäristön kunnossapito - hevosen esittäminen - oman työn suunnittelu - laadukas toiminta - taloudellinen ja kustannustehokas toiminta - varsojen valmentamiseen osallistuminen	Tutkinnon osa toteutetaan 2. ja/tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti. Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 2. tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.

		Muu arviointi: Mikäli opiskelija ei pysty osoittamaan osaamistaan kokonaan ammattiosaamisen näytössä, arviointia täydennetään laatimalla valmennusohjelma varsalle. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat	
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
		Tutkinnon osan arvosana muodostuu näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta osaamisen arvioinnista. Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.	

2.2.9 Työskenteleminen siitos- ja urheiluhevosten kanssa, 15 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.2.9 Työskenteleminen siitos- ja urheiluhevosten kanssa	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu hevostalouden opetussuunnitelman perusteissa sivulla 65.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Työskenteleminen siitos- ja urheiluhevosten kanssa, 15 osp	Perustiedot ja taidot opiskellaan luokkaopiskeluna, itseopiskeluna, tallitöinä oppilaitoksen tallissa ja /tai työssäoppimispaikassa. Opitaan: - ajamalla hevosia.	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa aiemmin hankitun osaamisen perusteella. Oppimisen arviointi:	Tutkinnon osa toteutetaan 2. ja/tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilö-

Tutkinnon-osa sisältä työssäoppimista vähintään 5 osp	- ratsastamalla. - hoitamalla kavioita. - perehtymällä valmennusfysiologiaan ja suunnitteluun. - hoitamalla hevosia - toimimalla turvallisesti ja vastuullisesti	Opiskelijan kehittymistä seurataan ajamisessa, ratsastuksessa, kavionhoidossa ja hevosten hoidossa ja hänelle annetaan palautetta kehittymisestään koko tutkinnon osan ajan. Valmennusfysiologista palautetta annetaan tehtävien perusteella. Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - hevosten käsittely ja hoitaminen - oman työn suunnittelu - laadukas toiminta - ajaminen - ratsastus tasolla Helppo C - hevosen lihavuus- ja lihaskunnon arviointi Muu arviointi: Mikäli opiskelija ei pysty osoittamaan osaamistaan kokonaan ammattiosaamisen näytössä, arviointia täydennetään laatimalla valmennussuunnitelma siitoshevoselle. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat	kohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti. Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 2. tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
		Tutkinnon osan arvosana muodostuu näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta osaamisen arvioinnista. Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.	

2.2.10 Hevosharrasteohjaajan työskenteleminen ajo- ja ratsuhevosten kanssa, 15 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.2.10 Hevosharrasteohjaajan työskenteleminen ajo- ja ratsuhevosten kanssa	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu hevostalouden ope- tussuunnitelman perusteissa sivulla 68.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Hevoshar- rasteohjaa- jan työsken- teleminen ajo- ja ratsu- hevosten kanssa, 15 osp Tutkinnon- osa sisältä työssäoppi- mistä vähin- tään 5 osp	Perustiedot ja taidot opiskellaan luokkaopiskeluna, itseopiskeluna, tallitöinä oppilaitoksen tallissa ja /tai työssäoppimispaikassa. Opitaan: - perehtymällä koulu-, este- ja maastoratsastukseen - ratsastamalla koulurata IV (helppo B) ja esteradan no 1 ja 2, 80 cm. - ajamalla opetettua hevosta - huolehtimalla hevosten hyvinvoinnista ja terveydentilaa seuraamalla - toimimalla vastuullisesti ja turvallisuutta edistään	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa aiemmin hankitun osaami- sen perusteella. Oppimisen arviointi: Opiskelija kehittymistä ratsastuksessa ja ajamisessa seurataan ja hä- nelle annetaan jatkuvaa palautetta kehittymisestään. Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mu- kaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - hevosten käsittely - ratsastustaito - laadukas toiminta - oman työn suunnittelu - ajaminen Osanäytöt: - kouluratsastus - esteratsastus - ajaminen Muu arviointi: Ei muuta arviointia.	Tutkinnon osa toteutetaan 2. ja/tai 3. opinto- vuonna tai opis- kelijan henkilö- kohtaisen opis- kelusuunnitel- man mukaisesti. Tutkinnon osan näyttö toteute- taan oppilaitok- sessa tai työs- säoppimispai- kassa 2. tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtai- sen opiskelu- suunnitelman mukaisesti.

		Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat	
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
		Tutkinnon osan arvosana muodostuu näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta osaamisen arvioinnista. Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.	

2.2.11 Hevosharrastajan ohjaaminen, 20 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.2.11 Hevosharrastajan ohjaaminen	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu hevostalouden opetussuunnitelman perusteissa sivulla 71.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Hevoshar- rastajan oh- jaaminen, 20 osp Tutkinnon- osa sisältä työssäoppi- mistä vähin- tään 10 osp	Perustiedot ja taidot opiskellaan luokkaopiskeluna, itseopiskeluna, tallitöinä oppilaitoksen tallissa ja /tai työssäoppimispaikassa. Lähiopetuksen lisäksi tutkinnon osa sisältää itse- näistä työskentelyä. Opitaan: - perehtymällä ratsastuksen ja ohjaamisen teori- aan. - ohjaamalla ratsastajia koulu- ja maastoratsas- tuksessa sekä hevostaidoissa.	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa aiemmin hankitun osaami- sen perusteella. Oppimisen arviointi: Opiskelijan kehittymistä ohjaajana seurataan jatkuvasti ja hänelle an- netaan palautetta kehitymisestään. Opiskelija tekee tehtäviä ratsas- tuksen- ja ohjaamisen teoriaan, harrastetallin palveluihin, tunti- ja kurssisuunnitelmiin sekä SRL:n jäsentallin ohjeistukseen liittyen ja hän saa palautetta tehtävien perusteella. Opiskelija suorittaa EA 2 ta- soa vastaavat taidot. Osaamisen arviointi:	Tutkinnon osa toteutetaan 2. ja/tai 3. opinto- vuonna tai opis- kelijan henkilö- kohtaisen opis- kelusuunnitel- man mukaisesti. Tutkinnon osan näyttö toteute- taan oppilaitok-

	- perehtymällä ja suunnittelemalla harrastetallin palveluja. - osallistumalla asiakaspalveluun. - suorittamalla EA2 vastaavat taidot. - asiakkaalle sopivan hevosen valitseminen - asiakaspalvelu - tekemällä tunti ja kurssisuunnitelmia - perehtymällä SRL:n jäsentallin ohjeistukseen -	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - hevosten käsittely - ohjaamis- ja asiakaspalvelutaidot - kouluratsastustunnin ohjaaminen - maastossa ratsastamisen opettaminen Muu arviointi: Ei muuta arviointia. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat	sessä tai työ- säöppimis- pau- kassa 2. tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtai- sen opiskelu- suunnitelman mukaisesti.
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
		Tutkinnon osan arvosana muodostuu näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta osaamisen arvioinnista. Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.	

2.2.12 Hevosharrastepalvelujen tuottaminen, 15 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.2.12 Hevosharrastepalvelujen tuottaminen	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu hevostalouden opetussuunnitelman perusteissa sivulla 74.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		

Hevoshar- rastepalvelu- jen tuottami- nen, 15 osp Tutkinnon- osa sisältä työssäoppi- mista vähin- tään 5 osp	Perustiedot ja taidot opiskellaan luokkaopiskeluna, itseopiskeluna, tallitöinä oppilaitoksen tallissa ja /tai työssäoppimispaikassa. Opitaan: - perehtymällä yritystoimintaan ja palveluiden tuottamiseen. - perehtymällä markkinointiin - työskentelemällä palveluja tuottavassa yrityksessä - tuotteistamalla ja toteuttamalla hevosharrastepalveluja. - palvelemalla asiakasta toisella kotimaisella kielellä tai jollakin vieraalla kielellä.	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa aiemmin hankitun osaamisen perusteella. Oppimisen arviointi: Opiskelija tekee tehtäviä yritystoimintaan ja tuotteistamiseen liittyen ja hän saa palautetta kehitymisestään niiden pohjalta. Opiskelijan kehittymistä käytännön tehtävissä seurataan ja hänelle annetaan palautetta kehitymisestään koko tutkinnonosan ajan. Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - palvelukokonaisuuden suunnitteleminen - hevosharrastepalvelujen toteuttaminen - asiakaspalvelu Muu arviointi: Ei muuta arviointia. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat	Tutkinnon osa toteutetaan 2. ja/tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti. Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 2. tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
		Tutkinnon osan arvosana muodostuu näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta osaamisen arvioinnista. Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.	

2.2.13 Hevosen kengitystarpeen arvioiminen, 20 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.2.13 Hevosen kengitystarpeen arvioiminen	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu hevostalouden opetussuunnitelman perusteissa sivulla 78.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Hevosen kengitystarpeen arvioiminen, 15 osp Tutkinnonosa sisältä työsaoppimista vähintään 5 osp	Perustiedot ja – taidot opiskellaan luokkaopiskeluna, itseopiskeluna, käytännöteinä oppilaitoksen tallissa ja/tai työssäoppimispaikalla. Opitaan: - arvioimalla hevosten jalka-asentoja ja liikkeitä - vuolemalla ja kengittämällä erilaisia kavioita - perehtymällä kengityso pilliseen jalka- ja kaviorakenteeseen - käyttämällä ja huoltamalla työskentelyssä tarvittavia työkaluja - tunnistamalla yleisimmät kaviovammat - perehtymällä ensiapuun ja antamalla sitä tarvittaessa	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa aiemmin hankitun osaamisen perusteella. Oppimisen arviointi: Opiskelija kehittymistä seurataan seuraamalla hänen työskentelyään ja tehtäviä koko tutkinnonosan ajan ja antamalla palautetta hänen kehitymisestään Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - hevosten käsittelytaito ja kavioiden vuoleminen - anatomian ja fysiologian tuntemus ja huomioon ottaminen - jalka-asentojen ja liikkeiden arvioiminen - työvälineiden hallinta - työturvallisuus Muu arviointi: Ei muuta arviointia.	Tutkinnon osa toteutetaan 2. ja/tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti. Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työsaoppimispaikassa 2. tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.

		Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat	
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
		Tutkinnon osan arvosana muodostuu näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta osaamisen arvioinnista. Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.	

2.2.14 Kengittäminen, 15 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.2.14 Kengittäminen	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu hevostalouden opetussuunnitelman perusteissa sivulla 80.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Kengittäminen, 15 osp	Perustiedot ja – taidot opiskellaan luokkaopiskeluna, itseopiskeluna, käytännöteinä oppilaitoksen tallissa ja/tai työssäoppimispaikalla. Opitaan: - tekemällä kengityssuunnitelmia erilaisille hevosille - käyttämällä ja huoltamalla työkaluja	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa aiemmin hankitun osaamisen perusteella. Oppimisen arviointi: Opiskelijan kehittymistä seurataan käytännön työtehtävissä ja annetaan palautetta kehitymisestään koko tutkinnonosan ajan	Tutkinnon osa toteutetaan 2. ja/tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.

Tutkinnonosa sisältä työ- säoppimista vähintään 5 osp	- muotoilemalla ja sovittamalla kenkiä - kengittämällä erilaisia hevosia - tunnistamalla jalka-asennot ja liikeradat - arvioimalla omaa työnjälkeä - toimimalla kustannustehokkaasti ja taloudellisesti	Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - hevosten käsittelytaidot - jalkarakenteen ja liikkeiden arviointi - kengän irrottaminen, muotoilu, sovittaminen ja kiinnittäminen - oman työn arviointi - työturvallisuus Muu arviointi: Ei muuta arviointia. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat	Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työ- säoppimispaikassa 2. tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
		Tutkinnon osan arvosana muodostuu näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta osaamisen arvioinnista. Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.	

2.2.15 Kengitysmateriaalin työstäminen ja kengittäjänä toimiminen, 15 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.4.15 Kengitysmateriaalin työstäminen ja kengittäjänä toimiminen	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu hevostalouden opetussuunnitelman perusteissa sivulla 82.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Kengitysmateriaalin työstäminen ja kengittäjänä toimiminen, 15osp Tutkinnonosa sisältä työsäöppimistä vähintään 5 osp	Perustiedot ja – taidot opiskellaan luokkaopiskeluna, itseopiskeluna, käytännöntöinä oppilaitoksen tallissa ja/tai työssäoppimispaikalla. Opitaan: - perehtymällä kengitysyrittäjän toimenkuvaan - osallistumalla asiakaspalveluun - tunnistamalla ja käyttämällä erilaisia kengitysmateriaaleja - hitsaamalla ja takomalla kenkiä - toimimalla kustannustehokkaasti ja taloudellisesti	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa aiemmin hankitun osaamisen perusteella. Oppimisen arviointi: Opiskelijan kehittymistä kengitysmateriaalin työstämisessä ja asiakaspalvelussa seurataan ja hänelle annetaan palautetta kehitymisestään koko tutkinnonosan ajan. Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - kengitystoiminnan suunnittelu - peruskengän hitsaaminen ja takominen sekä kengitysmateriaalin tunnistaminen ja työstäminen - työturvallisuus Muu arviointi: Ei muuta arviointia.	Tutkinnon osa toteutetaan 2. ja/tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti. Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työsäöppimispaikassa 2. tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.

		Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää joko työpaikkaohjaaja tai opettaja / opettajat tai molemmat yhdessä.	
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
		Tutkinnon osan arvosana muodostuu näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta osaamisen arvioinnista. Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.	

2.2.19 Erityisryhmien hevospalvelujen avustaminen, 15 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.2.19 Erityisryhmien hevospalvelujen avustaminen	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu hevosalan opetussuunnitelman perusteissa sivulla 92.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Erityisryhmien hevospalvelujen avustaminen 15 osp	Perustiedot ja – taidot opiskellaan luokkaopiskeluna, itseopiskeluna, tallitöinä oppilaitoksen tallissa ja/tai työssäoppimispaikalla. Opitaan: - perehtymällä erilaisiin asiakasryhmiin ja oppimis- sekä ohjausmenetelmiin - huomioimalla erityisryhmien tarpeita asiakaspalvelutilanteessa	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa aiemmin hankitun osaamisen perusteella. Oppimisen arviointi: Opiskelijan kehittymistä asiakaspalvelussa sekä tallin- ja talliympäristön hoitotöissä ja hevosten käsittelyssä seurataan ja hänelle annetaan palautetta koko tutkinnon osan ajan. Opiskelija tekee tehtäviä erilaisista oppimis- ja ohjausmenetelmistä sekä palvelukokonaisuuksien suunnittelusta ja hän saa palautetta niiden pohjalta.	Tutkinnon osa toteutetaan 2. ja/tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.

Tutkinnon-osa sisältä työssäoppimista vähintään 5 osp	- osallistumalla asiakaspalveluun ja avustamalla asiakastilanteissa - tekemällä tallin ja talliympäristön hoito- ja huoltotöitä - suunnittelemalla palvelukokonaisuuksia - noudattamalla viranomais määräyksiä - käsittelemällä hevosia erilaisissa tilanteissa - toteuttamalla kestävä kehitystä	Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - hevosten käsittelytaito - avustaminen erityisryhmien ratsastuspalveluissa - asiakaspalvelu - työturvallisuus Muu arviointi: Mikäli opiskelija ei pysty osoittamaan osaamistaan kokonaan ammattiosaamisen näytössä, arviointia täydennetään suunnittelemalla erityisryhmille palvelukokonaisuus. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat	Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 2. tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
		Tutkinnon osan arvosana muodostuu näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta osaamisen arvioinnista. Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.	

2.2.20 Näyttely- ja kilpahevosten hoitaminen, 15 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.2.20 Näyttely- ja kilpahevosen hoitaminen	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu hevostalouden opetussuunnitelman perusteissa sivulla 95.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Näyttely- ja kilpahevosen hoitaminen, 15 osp Tutkinnon-osa sisältä työssäoppimista vähintään 5 osp	Perustiedot ja taidot opiskellaan luokkaopiskeluna, itseopiskeluna, tallitöinä oppilaitoksen tallissa, talliympäristössä ja /tai työssäoppimispaikassa. Opitaan: - hoitamalla näyttely- ja /tai kilpahevosta. - huolehtimalla hevosten hyvinvoinnista. - osallistumalla kuljetuksiin. - valmistamalla hevoset näyttely- ja /tai kilpailukuntoon. - noudattamalla näyttely- ja /tai kilpailusääntöjä. - perehtymällä lääkitä- ja doping säädöksiin	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa aiemmin hankitun osaamisen perusteella. Oppimisen arviointi: Opiskelijan kehittymistä käytännön tehtävissä seurataan ja hänelle annetaan palautetta koko tutkinnonosan ajan. Opiskelija tekee tehtäviä tai kokeet näyttely ja/tai kilpailusäännöistä sekä lääkitä- ja doping säädöksistä. Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - hevosten käsittely - hevosten hoitaminen ja ruokkiminen - hevosen valmisteleminen näyttelyyn ja kilpailuun sekä verityteleminen ja hoitaminen suorituksen jälkeen - varustaminen ja varusteiden huoltaminen - laadukas toiminta - oman työn suunnittelu Muu arviointi:	Tutkinnon osa toteutetaan 2. ja/tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti. Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 2. tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.

		Mikäli opiskelija ei pysty osoittamaan osaamistaan kokonaan ammattiosaamisen näytössä, arviointia täydennetään suunnitelmalla hevosten käyttöä ja hoitoa sekä osallistumalla hevosten kuljettamiseen. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat	
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
		Tutkinnon osan arvosana muodostuu näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta osaamisen arvioinnista. Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.	

2.2.21 Peruskengityksen tekeminen, 10 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.2.21 Peruskengityksen tekeminen	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu hevostalouden opetussuunnitelman perusteissa sivuilla 98.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Peruskengityksen tekeminen, 10 osp	Perustiedot ja – taidot opiskellaan luokkaopiskeluna, itseopiskeluna, käytännöteinä oppilaitoksen tallissa ja/tai työssäoppimispaikalla. Lähiopetuksen lisäksi tutkinnon osa sisältää itsenäistä työskentelyä.	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa aiemmin hankitun osaamisen perusteella. Oppimisen arviointi: Opiskelijan kehittymistä kengitystöissä ja pajan laitteiden- ja koneiden käytössä seurataan ja hänelle annetaan palautetta	Tutkinnon osa toteutetaan 2. ja/tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilö-

	Opitaan: - tekemällä kengityssuunnitelmia erilaisille hevosille - suunnittelemalla kengitystila - hankkimalla työvälineitä - tuntemaan jalan ja kavion anatomia ja fysiologia - tuntemaan ja käyttämään erilaisia kenkätyyppejä - kengittämällä erilaisia hevosia - käyttämällä pajan laitteita - toimimalla kustannustehokkaasti ja taloudellisesti	koko tutkinnonosan ajan. Opiskelija tekee tehtäviä kengityssuunnitelmasta, kengitystilan suunnittelusta, jalan- ja kavion anatomiasta sekä kenkätyypeistä ja hän saa palautetta niiden pohjalta. Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - hevosten käsittelytaidot - kengitystyön kokonaisuuden hallinta - työvälineiden ja laitteiden käyttäminen - anatomian ja fysiologian tuntemus - työturvallisuus Muu arviointi: Ei muuta arviointia. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat	kohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti. Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 2. tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.
Etenemisen ehdot	Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:		
	Tutkinnon osan arvosana muodostuu näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta osaamisen arvioinnista. Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.		

2.2.23 Ratsastustaidon kehittäminen, 15 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.4.23 Ratsastustaidon kehittäminen	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu hevostalouden opetussuunnitelman perusteissa sivulla 103.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Ratsastustaidon kehittäminen, 15 osp	Perustiedot ja taidot opiskellaan luokkaopiskeluna, itseopiskeluna, tallitöinä oppilaitoksen tallissa, talliympäristössä ja /tai työssäoppimispaikassa. Opitaan: - huolehtimalla hevosten hyvinvoinnista. - suunnittelemalla omaa valmentautumista. - ratsastamalla. - noudattamalla kilpailusääntöjä. - perehtymällä SRL:n jäsentallin ohjeistukseen	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa aiemmin hankitun osaamisen perusteella. Oppimisen arviointi: Opiskelija saa palautetta omasta ratsastuksestaan valmentautumisestaan koko opintojakson ajan. Opiskelija tekee tehtäviä SRL:n jäsentalliohjeistuksesta ja saa palautetta sen pohjalta. Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - hevosten käsittely ja terveydentilan seuranta - suunnitelmallisuus - johdonmukaisuus valmentautumisessa - hevosen varustaminen, ratsastus ja hoitaminen Osanäytöt: - kouluratsastus tasolla Helppo B - esteratsastus rata nro 2, 80 cm. - maastoesteratsastus tasolla Harrasteluokka.	Tutkinnon osa toteutetaan 2. ja/tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti. Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 2. tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.

		Muu arviointi: Ei muuta arviointia. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat	
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
		Tutkinnon osan arvosana muodostuu näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta osaamisen arvioinnista. Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.	

2.2.24 Hevosen kanssa luonnossa liikkuminen, 15 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.2.24 Hevosen kanssa luonnossa liikkuminen	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu hevostalouden opetus-suunnitelman perusteissa sivuilla 105.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Hevosen kanssa luonnossa liikkuminen, 15osp	Perustiedot ja – taidot opiskellaan luokkaopiskeluna, itseopiskeluna, käytännöntöinä oppilaitoksen tallissa ja/tai työssäoppimispaikalla. Opitaan: - suunnittelemalla ratsastusreittejä	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa aiemmin hankitun osaamisen perusteella. Oppimisen arviointi: Opiskelijan kehittymistä seurataan ja hän saa palautetta edistymisestään koko jakson ajan.	Tutkinnon osa toteutetaan 2. ja/tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilö-

Tutkinnon-osa sisältä työssäoppimista vähintään 10 osp	- tekemällä hevostenhoitotöitä - ratsastamalla ja ajamalla hevosia luonnossa - liikkumalla luonnossa - perehtymällä vaellushevosten ominaisuuksiin - osallistumalla asiakaspalveluun - huomioimalla asiakkaiden tarpeet - perehtymällä erätaitoihin - järjestämällä maastoruokailuja - huoltamalla varusteita - toteuttamalla kestävä kehitystä - toimimalla kustannustehokkaasti ja taloudellisesti	Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - työturvallisuus - hevosretkien ja vaellusten suunnittelu ja toteuttaminen - maastoruokailun järjestäminen - ajaminen tai ratsastaminen luonnossa - kestävä kehitys - jokamiehen oikeudet ja luonnon tunteminen - asiakaspalvelutaidot - ryhmän hallinta Muu arviointi: Ei muuta arviointia. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat	kohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti. Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 2. tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
		Tutkinnon osan arvosana muodostuu näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta osaamisen arvioinnista. Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.	

2.2.26 Hevosten hoitaminen ja ruokinta, 15 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.4.26 Hevosten hoitaminen ja ruokinta	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu hevostalouden opetussuunnitelman perusteissa sivulla 111.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Hevosten hoitaminen ja ruokinta 15 osp Tutkinnon-osa sisältä työssäoppimista vähintään 5 osp	Perustiedot ja –taidot opiskellaan luokkaopiskeluna, itse-opiskeluna, tallitöinä oppilaitoksen tallissa ja/tai työssä-oppimispaikalla. Opitaan: - tekemällä hevostenhoito- ja tallitöitä sekä käyttämällä niissä tarvittavia koneita - tekemällä tallin ja rakenteiden kunnossapitotöitä ja pieniä rakennustöitä - suunnittelemalla eri hevosryhmien ruokintaa - perehtymällä sairauksia ja tauteja ennaltaehkäisevään toimintaan sekä eläinlääkintään - edistämällä kestäväää kehitystä - toimimalla kustannustehokkaasti ja taloudellisesti	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa aiemmin hankitun osaamisen perusteella. Oppimisen arviointi: Opiskelijan kehittymistä seurataan käytännön töissä ja hänelle annetaan palautetta kehittymisestään koko jakson ajan. Opiskelija tekee tehtäviä ruokinnasta ja terveydenhoidosta ja hänelle annetaan palautetta niiden perusteella. Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - hevosten käsittelytaidot sekä hoitotyöt - ruokinnan suunnittelu - laatu järjestelmän mukaiset kirjaukset - koneiden ja laitteiden käyttäminen - tuotantorakennusten huoltaminen ja korjaaminen Muu arviointi:	Tutkinnon osa toteutetaan 2. ja/tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti. Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työ-säoppimispaikassa 2. tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.

		Ei muuta arviointia. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat	
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
		Tutkinnon osan arvosana muodostuu näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta osaamisen arvioinnista. Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.	

2.2.29 Ravihevosen ajaminen, 15 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.2.29 Ravihevosen ajaminen	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu hevostalouden opetussuunnitelman perusteissa sivulla 119.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Ravihevo- sen ajami- nen 15 osp Tutkinnon- osa sisältä	Perustiedot ja –taidot opiskellaan luokkaopiskeluna, itse- opiskeluna, tallitoinä oppilaitoksen tallissa ja/tai työssäoppi- mispaikalla. Opitaan: - suunnittelemalla valmennusta - toteuttamalla eri-ikäisten ravihevosten valmennusta suunnitelman mukaan	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa aiemmin hankitun osaamisen perusteella. Oppimisen arviointi: Opiskelijan kehittymistä ravihevosten valmennuksessa, ajami- sessa, käsittelyssä ja varusteiden käytössä seurataan jatku- vasti ja hän saa palautetta edistymisestään koko jakson ajan.	Tutkinnon osa toteutetaan 2. ja/tai 3. opinto- vuonna tai opis- kelijan henkilö- kohtaisen opis- kelusuunnitel- man mukaisesti.

työssäoppi- mista vä- hintään 5 osp	- syventämällä hevosen käsittelyn ja ajamisen taitoja - käyttämällä erilaisia lisä- ja apuvälineitä hevosen tarpeiden mukaan sekä huoltamalla niitä - toteuttamalla kestäväää kehitystä	Opiskelija tekee tehtäviä valmennuksen suunnittelusta ja hän saa palautetta niiden pohjalta Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - hevosten käsittelytaidot - valjastaminen ja ajaminen - varusteiden ja lisävarusteiden tunnistaminen ja käyttäminen - kestävä kehitys Muu arviointi: Valmennussuunnitelma Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat	Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 2. tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
		Tutkinnon osan arvosana muodostuu näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta osaamisen arvioinnista. Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.	

2.2.32 Hevosklinikka-avustajana toimiminen, 15 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.2.32 Hevosklinikka-avustajana toimiminen	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu hevostalouden opetussuunnitelman perusteissa sivulla 126.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Hevosklinikka-avustajana toimiminen, 15 osp Tutkinnon-osa sisältää työssäoppimista vähintään 12 osp	Perustiedot ja taidot opiskellaan luokkaopiskeluna, tallitöinä oppilaitoksen tallissa, talliympäristössä ja /tai työssä-oppimispaikassa. Lähiopetuksen lisäksi tutkinnon osa sisältää itsenäistä työskentelyä. Opitaan: - käsittelemällä hevosia tutkimus- ja hoitotilanteissa - avustamalla eläinlääkäreitä toimenpiteissä - hoitamalla hevosia toimenpiteiden jälkeen - huoltamalla ja hoitamalla klinikkatilaa, -välineitä ja lääkevarastoa - palvelemalla asiakkaita ja tekemällä tarvittavia kirjauksia - toimimalla vastuullisesti ja turvallisesti	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa aiemmin hankitun osaamisen perusteella. Oppimisen arviointi: Opiskelijan kehittymistä seurataan jatkuvasti ja hän saa palautetta kehittämisestään koko tutkinnonosan ajan. Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - hevosten käsittely - potilaiden hoitaminen ja hoitotiloista huolehtiminen - klinikan toimistotöiden tekeminen ja suunnitteleminen - kestävä kehitys - asiakaspalvelu - työturvallisuus Muu arviointi: Ei muuta arviointia. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat	Tutkinnon osa toteutetaan 2. ja/tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti. Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 2. tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	

	Tutkinnon osan arvosana muodostuu näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta osaamisen arvioinnista. Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.
--	--

2.2.34 Yritystoiminnan suunnittelu 15 osp, suunnitelma tehdään OSAOtasolla.

2.2.38 Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp, suunnitelma tehdään OSAOtasolla

2.2.39 Yrityksessä toimiminen, 15 osp suunnitelma tehdään OSAOtasolla

2.2.40 Huippuosaajana toimiminen, 15 osp suunnitelma tehdään OSAOtasolla

2.2.41 Paikallisesti tarjottava hevostalouden tutkinnon osa

2.2.41.1 Kilpailujen ja näyttelyiden järjestäminen, 5 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- suunnitella ja järjestää hevoskilpailun, -näyttelyn ja muun hevostapahtuman yhdessä muiden toimijoiden, kuten paikallisten seurojen kanssa
- ottaa huomioon kestävän kehityksen näkökulmat hevostapahtumien järjestämisessä
- huomioida muut työntekijät ja ylläpitää työhyvinvointia
- ottaa työssään huomioon toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arvioinnin kohteet sekä arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Hevostapahtuman suunnitteleminen ja toteuttaminen	- osallistuu tapahtuman suunnitteluun	- suunnittelee tapahtuman annettujen tietojen ja ohjeiden mukaan	- suunnittelee tapahtuman itsenäisesti hankkimiensa taustatietojen pohjalta
	- osallistuu tapahtumaan toimihenkilötehtävissä ohjattuna	- osallistuu tapahtuman järjestämiseen ohjeiden mukaan toimien	- osallistuu tapahtuman toteuttamiseen yhtenä pääjärjestäjistä
Laadukas ja kestävä kehityksen mukainen toiminta (esim. jätehuolto, liikenne, melu, energian kulutus, jätevedet ja vesihuolto, säätilan huomioiminen, eläinlääkintäpalvelut)	- toteuttaa laatu- ja ympäristöjärjestelmiä ohjattuna	- toteuttaa laatu- ja ympäristösuunnitelmia itsenäisesti	- suunnittelee asiantuntijan avustuksella laatu- ja ympäristöjärjestelmien toteuttamista.
2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Hevostapahtuman resurssien arvioiminen ja säädöksiä mukaisten lupien hankkiminen	- osallistuu hevostapahtuman resurssien arviointiin ja asiantuntijan avulla osallistuu hevostapahtuman lupien hankkimiseen	- arvioi hevostapahtumaan tarvittavia ja käytettävissä olevia resursseja saamiensa taustatietojen pohjalta ja hankkii tarvittavat luvat hevostapahtuman järjestämiseen ohjeiden mukaan	- suunnittelee hevostapahtuman resurssit itsenäisesti sekä hankkii tarvittavat luvat hevostapahtuman järjestämiseen
Hevostapahtuman ajankohdan määrittäminen ja kutsujen laatiminen	- osallistuu hevostapahtuman ajankohdan määrittämiseen ja kutsun laadintaan	- tutustuu lajin tapahtumakalentereihin ohjeiden mukaan ja määrittää hevostapahtuman ajankohdan sekä laatii kutsun yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa	- perehtyy lajin tapahtumakalentereihin ja muuhun taustatietoon itsenäisesti sekä määrittää hevostapahtuman ajankohdan

			pahtuman ajankohdan ja laatii kutsun yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa
Hevostapahtuman toimihenkilöiden hankkiminen ja tapahtuman markkinointi	- osallistuu hevostapahtuman toimihenkilöiden tehtävien suunnitteluun ja henkilöiden hankintaan sekä hevostapahtuman markkinointiin	- laatii hevostapahtuman toimihenkilölistat ohjeiden mukaan ja hankkii toimihenkilöt sekä osallistuu hevostapahtuman markkinointiin	- suunnittelee hevostapahtuman toimihenkilötehtävät yhteistyössä järjestävän ryhmän kanssa sekä laatii toimihenkilölistat ja hankkii toimihenkilöt ja järjestää hevostapahtuman markkinoinnin itsenäisesti
Hevostapahtuman paikan ja tekniikan järjestäminen	- osallistuu hevostapahtuman ja sen teknisten valmiuksien järjestämiseen	- valmistelee hevostapahtumapaikan ja sen tekniset valmiudet ohjeiden mukaan	- valmistelee hevostapahtumapaikan ja sen tekniset valmiudet itsenäisesti
Hevostapahtuman tietotekniikan ja tulospalvelun käyttäminen	- käyttää kilpailuohjelmia ja hoitaa tulospalvelua ohjattuna	- käyttää kilpailuohjelmia ja hoitaa tulospalvelua ohjeiden mukaan	- käyttää kilpailuohjelmia ja järjestää tulospalvelun itsenäisesti
Hevostapahtumapaikan ja laitteiden jälkihuolto	- osallistuu hevostapahtuman purkamiseen ohjattuna	- hoitaa hevostapahtuman purkamisen ohjeiden mukaan	- järjestää hevostapahtuman purkamisen itsenäisesti.
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1 Opiskelija tai tutkinnon suorittaja	Hyvä H2	Kiitettävä K3
Lajikohtaisten sääntöjen, määräysten ja ohjeiden soveltaminen hevostapahtuman järjestämisessä	- selvittää hevostapahtuman lajikohtaiset kilpailusäännöt sekä lajin keskusjärjestön ohjeet ja määräykset ja toimii asiantuntijan avulla niiden mukaan	- selvittää hevostapahtuman lajikohtaiset kilpailusäännöt sekä lajin keskusjärjestön ohjeet ja määräykset ja hyödyntää niitä toiminnassaan	- selvittää hevostapahtuman lajikohtaiset kilpailusäännöt sekä lajin keskusjärjestön ohjeet ja määräykset ja toimii niiden mukaan
Viranomaismääräysten noudattaminen hevostapahtuman järjestämisessä	- selvittää hevostapahtumaa koskevat viranomaismääräykset ja toimii asiantuntijan avulla niiden mukaan	- tietää hevostapahtumaa koskevat viranomaismääräykset ja toimii niiden mukaan sekä osallistuu tapahtuman turvallisuusasiakirjojen laatimiseen	- tietää hevostapahtumaan koskevat viranomaismääräykset ja toimii niiden mukaan sekä vastaa tapahtumaorganisaation määräysten nou-

			dattamisesta ja laatii hevostapahtuman turvallisuusasiakirjan ohjeiden mukaan.
2. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1 Opiskelija tai tutkinnon suorittaja	Hyvä H2	Kiitettävä K3
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	- hankkii tietoa erilaisista hevostapahtumista ja soveltaa sitä ohjautusti	- hankkii ja jäsentää tietoa erilaisista hevostapahtumista sekä arvioi omaa toimintaansa	- hankkii ja jäsentää sekä soveltaa tietoa erilaisista hevostapahtumista ja arvioi itsenäisesti omaa toimintaansa
Vuorovaikutus ja yhteistyö	- toimii työryhmässä ohjeiden mukaan	- toimii aktiivisena ryhmän jäsenenä	- toimii aloitteellisesti ja rakentavasti työryhmässä
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	- toimii hänelle annetuissa tehtävissä turvallisuusohjeiden mukaan	- toimii erilaisissa tehtävissä turvallisuusohjeiden mukaan	- toimii tapahtuman turvallisuusohjeiden mukaan ja ohjaa muitakin turvalliseen toimintaan.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä toimimalla avustajana hevoskilpailun tai -tapahtuman järjestämisessä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkintotokohtaisessa opetussuunnitelmassa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteerejä.

Ammattiosaamisen näyttöä voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.2.41.1 Kilpailujen ja näyttelyiden järjestäminen	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja –kriteerit on kuvattu tässä asiakirjassa.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Kilpailujen ja näyttelyiden järjestäminen, 5 osp	Perustiedot ja taidot opiskellaan luokkaopiskeluna, itseopiskeluna, tallitoina oppilaitoksen tallissa, talliympäristössä ja /tai työssäoppimispaikassa. Opitaan: - suunnittelemalla ja toteuttamalla erilaisia hevostapahtumia. - tutustumalla kunkin tapahtuman sääntöihin ja noudattamalla niitä järjestelyiden sekä tapahtuman aikana. - huomioimalla kestävän kehityksen mukaiset toimintatavat järjestelyissä.	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa aiemmin hankitun osaamisen perusteella. Oppimisen arviointi: Opiskelijan kehittymistä seurataan jatkuvasti ja hän saa palautetta kehittymisestään koko tutkinnonosan ajan. Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - yhteistyötaidot - hevostapahtuman suunnittelu ja toteuttaminen - tapahtuman sääntöihin perehtyneisyys - oman työn suunnittelu - työn laadukkuus Muu arviointi: Ei muuta arviointia. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat.	Tutkinnon osa toteutetaan 2. ja/tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti. Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 2. tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	

	Tutkinnon osan arvosana muodostuu näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta osaamisen arvioinnista.
	Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.

2.2.41.2 Hevosurheilun lajin parissa toimiminen 5 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- arvioida yhden hevosurheilun lajin (kuten esimerkiksi raviurheilu, monte, ratsastuksen olympialajit, valjakkoajo, matkaratsastus, vikellys, lännenratsastus, laukkaurheilu) ja kokonaisuuden yhteiskunnallista ja taloudellista merkitystä Suomessa
- tunnistaa lajin perusvarusteet
- toimia kilpailijan avustajana ravi- tai ratsastusurheilun lajissa
- ravi- tai ratsastusurheilun lajin kilpailusäännöt niin, että pystyy seuraamaan lajin tapahtumien kulkua
- huomioida muut työntekijät ja ylläpitää työhyvinvointia
- ottaa työssään huomioon toiminnan turvallisuuden
- edistää kestäväen kehityksen toimintatapoja

Arviointi

Taulukkoon on koottu arvioinnin kohteet sekä arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		

Hevosurheilulajissa toimiminen (raviurheilu, monte, ratsastuksen olympialajit, valjakkoajo, matkaratsastus, vikelys, lännenratsastus, laukkausurheilu)	- kehittää lajin ja kilpailusääntöjen tuntemustaan sekä pystyy ohjattuna seuraamaan kilpailuja	- kehittää lajin ja kilpailusääntöjen tuntemustaan sekä pystyy itsenäisesti seuraamaan valmentautumista ja kilpailuja ja osallistumaan lajin harjoitukseen	- perehtyy itsenäisesti lajiin ja kilpailusääntöihin sekä seuraa lajin valmentautumista ja kilpailuja ja niiden kehitystä sekä osallistuu lajin harjoituksiin ja harjaantuu lajin suorittajana
Kestävän kehityksen mukaisen toiminnan suunnittelu	- selvittää kestävän kehityksen toiminnalleen asettamat vaatimukset	- selvittää kestävän kehityksen toiminnalleen asettamat vaatimukset ja pyrkii minimoimaan ympäristön kuormitusta hevosurheilussa	- osallistuu tallin ja hevosurheilupaikkojen kestävän ja ympäristövastuullisen toiminnan suunnitteluun ja toteuttaa suunnitelmaa omassa työskentelyssään.
2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2	Kiitettävä K3
Hevosen käsitteleminen ja käyttäminen lajissa	- toimii hevosten kanssa ohjattuna	- toimii hevosten kanssa ohjeiden mukaan	- toimii hevosten kanssa itsenäisesti lajin alkeistasolla
Hevosurheiluvälineiden käyttäminen	- tunnistaa kyseisen lajin perusvälineet ja käyttää niitä ohjattuna	- tuntee kyseisen lajin perusvälineet ja käyttää niitä ohjeiden mukaan	- tuntee kyseisen lajin perusvälineet sekä yleisimmät lisävälineet ja käyttää niitä itsenäisesti.
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2	Kiitettävä K3
Lajikohtaisten kilpailusääntöjen noudattaminen	- noudattaa ohjattuna kyseisen hevosurheilulajin kilpailusääntöjä	- tietää kyseisen hevosurheilulajin kilpailusäännöt ja hyödyntää tietoa toiminnassaan	- tietää kyseisen hevosurheilulajin kilpailusäännöt ja soveltaa tietoa toiminnassaan
Lajikohtaisten suomalaisten ja kansainvälisten tunteiden	- hakee ohjattuna tietoa kyseistä hevosurheilulajia kuvaavista keskeisimmistä tunnusluvuista ja kertoo niistä yleisimmät	- hakee tietoa kyseistä hevosurheilulajia kuvaavista keskeisimmistä tunnusluvuista ja hyödyntää tietoa työssään kertoessaan niistä keskeisimmät	- hakee monipuolisesti tietoa kyseistä hevosurheilulajia kuvaavista

nuslukujen hyödyntäminen lajien kuvailemisessa (esim. sponsoreille ja muille sidosryhmille)			tunnusluvut ja soveltaa niitä työnsään kertoessaan niistä monipuolisesti
Hevosrotujen lajikohtainen tunnistaminen	- tunnistaa kyseiseen hevosurheilulajiin yleisimmin käytettäviä hevosrotuja	- tunnistaa kyseiseen hevosurheilulajiin käytettävät hevosrodut ja niiden käyttöominaisuuksia	- tunnistaa kyseiseen hevosurheilulajiin käytettävät hevosrodut ja arvioi rotujen soveltuvuutta lajikohtaisesti.
2. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2	Kiitettävä K3
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	- hankkii tietoa hevosurheilun lajista ja soveltaa sitä ohjatusti	- hankkii ja jäsentää tietoa hevosurheilun lajista sekä soveltaa sitä valitsemassaan lajissa	- hankkii ja jäsentää tietoa hevosurheilun lajista sekä soveltaa tietoa ja harjaantuu valitsemassaan lajissa
Vuorovaikutus ja yhteistyö	- toimii yhteistyössä ryhmässä ohjeiden mukaan	- toimii aktiivisena ryhmän jäsenenä lajikohtaisten sääntöjen mukaan	- toimii itsenäisesti ja aloitteellisesti sekä rakentavasti ryhmässä lajikohtaisten sääntöjen mukaan
Ammattietiikka	- toimii eettisten periaatteiden mukaan	- toimii eettisesti lajikohtaisia sääntöjä ja antidopingin periaatteita noudattaen	- toimii eettisesti lajikohtaisia sääntöjä ja antidopingin periaatteita noudattaen erilaisissa harrastus- ja kilpailuympäristöissä ja -yhteisöissä
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	- noudattaa ohjattuna lajikohtaisia turvallisuussääntöjä	- noudattaa lajikohtaisia turvallisuussääntöjä ja ennakoi riskejä toiminnassaan	- noudattaa lajikohtaisia turvallisuussääntöjä ja ennakoi riskejä sekä kehittää työ- ja harrastusympäristön turvallisuutta.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä toimimalla avustajana hevoskilpailun tai -tapahtuman järjestämisessä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkintotokohtaisessa opetussuunnitelmassa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteerejä.

Ammattiosaamisen näyttöä voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.2.41.2 Hevosurheilun lajin parissa toimiminen	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja kriteerit on kuvattu tässä asiakirjassa.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Hevosurheilun lajin parissa toimiminen, 5 osp	Perustiedot ja taidot opiskellaan luokkaopiskeluna, itseopiskeluna, tallitöinä oppilaitoksen tallissa, talliympäristössä ja /tai työssäoppimispaikassa. Opitaan: - tutustumalla hevosurheilun lajiin. - toimimalla lajin hevosten hoitajana. - varustamalla hevosia lajin vaatimalla tavalla. - noudattamalla lajin sääntöjä.	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa aiemmin hankitun osaamisen perusteella. Oppimisen arviointi: Opiskelijan kehittymistä seurataan jatkuvasti ja hän saa palautetta kehitymisestään koko tutkinnonosan ajan. Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - hevosten käsittely - lajin tuntemus - toiminnan laadukkuus - oman työn suunnittelu	Tutkinnon osa toteutetaan 2. ja/tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti. Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 2. tai 3. opintovuonna tai opiskelijan

		Muu arviointi: Ei muuta arviointia. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat	henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
		Tutkinnon osan arvosana muodostuu näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta osaamisen arvioinnista. Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.	

2.2.41.3 Tallissa työskenteleminen, 5 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- hoitaa, ruokkia ja käsitellä erilaisia hevosia
- laatia rehunjakolistan annettujen rehujen ja hevoskohtaisten tietojen perusteella
- ennaltaehkäistä hevosten tauteja ja sairauksia
- käyttää tallin ja hevosten hoitoon tarvittavia koneita ja laitteita
- tehdä pienimuotoisia huoltotoimenpiteitä tallissa
- hyödyntää tietotekniikkaa toiminnassaan
- arvioida tuotannosta aiheutuvia ympäristövaikutuksia ja ottaa ne huomioon toiminnassaan
- huomioida muut työntekijät ja ylläpitää työhyvinvointia
- ottaa työssään huomioon toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden
- edistää kestävästä kehityksestä toimintatapoja.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arvioinnin kohteet sekä arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Hevosen hoitotöiden suunnitteleminen ja tekeminen	- suunnittelee ohjattuna omat tehtävänsä ja ajankäyttönsä työpäiväksi	- hyödyntää tuotannosta saatavia tietoja tai toimintaohjeita suunnitellessaan omat tehtävänsä ja ajankäyttönsä	- hyödyntää tuotannosta saatuja tietoja tai toimintaohjeita suunnitellessaan talliyksikön toiminnan
	- tekee työvaiheet asianmukaisessa järjestyksessä ja suhtautuu työhönsä vastuuntuntoisesti	- tekee työvaiheet asianmukaisessa järjestyksessä sitoutuneesti ja innostuneesti omaa työtään arvostaen	- tekee työvaiheet asianmukaisessa järjestyksessä ja työskentelee sitoutuneesti ja innostuneesti omaa työtään arvostaen ja oma-aloitteisesti kehittäen
Kestävällä tavalla toimiminen (lantal- ja tarhojen jätehuolto, ruokinnan ravinnetasapaino, vastuullinen hevosen hoitotyö, veden ja energian kulutuksen seuranta)	- ottaa toiminnassa huomioon kestävä kehityksen periaatteet ohjeiden mukaan	- ottaa oma-aloitteisesti huomioon kestävä kehityksen periaatteet hevostenhoitotöissä	- toimii kokonaisvaltaisesti kestävä kehityksen periaatteella hevostenhoitotöissä ja kehittää työtään edelleen ympäristöystävällisemmäksi.
2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Hevosen käsitteleminen ja hoitaminen	- tarkkailee, hoitaa ja käsittelee hevosia turvallisesti välttämällä potkuja ja puremia ja toimii hevosryhmien vaatimusten mukaan ja tekee tarvittavat muistiinpanot ohjattuna	- tarkkailee, hoitaa ja käsittelee hevosia niiden tuotantovaiheen mukaan saamiensa ohjeiden perusteella potkuja ja puremia välttämällä sekä tekee tarvittavat muistiinpanot	- tarkkailee, hoitaa ja käsittelee hevosia niiden tuotantovaiheen mukaan huomioiden niiden erityistarpeet ja välttämällä potkut ja puremat sekä ylläpitää laatu järjestelmän edellyttämää kirjanpitoa

	- pitää hevoset puhtaana ja tuotantotilat siisteinä	- pitää hevoset puhtaana ja tuotantotilat siisteinä ja järjestyksessä edistään hevosten terveyttä ja hyvinvointia	- pitää hevoset puhtaana ja tuotantotilat siisteinä ja järjestyksessä edistään hevosten hyvinvointia, työskentelyn turvallisuutta ja sujuvuutta
	- ruokkii hevoset ohjeiden mukaan alkuohjauksen saatuaan	- ruokkii hevoset ohjeiden mukaan	- ruokkii hevoset ruokintasuunnitelmien mukaan ja tekee perusteltuja muutoksia hevoskohtaisiin suunnitelmiin
	- tunnistaa sairaan hevosen ja tilaa eläinlääkärin tarvittaessa	- tunnistaa sairaan hevosen, tilaa eläinlääkärin tarvittaessa sekä omaa valmiudet antaa ensiavun ja hoitaa hevosta ohjeiden mukaan	- tunnistaa sairaan hevosen, tilaa eläinlääkärin tarvittaessa, omaa valmiudet antaa ensiavun ja hoitaa hevosta ohjeiden mukaan sekä ennaltaehkäisee toiminnallaan hevosten sairauksia
Tallin ja hevosten hoidossa tarvittavien koneiden ja laitteiden käyttäminen	- käyttää alkuohjauksen jälkeen tallin ja hevosten hoidossa, ruokinnassa ja käsittelyssä tarvittavia koneita ja laitteita	- käyttää tavallisimpia tallin ja hevosten hoidossa, ruokinnassa ja tuotteiden käsittelyssä tarvittavia koneita.	- käyttää omatoimisesti tallin ja hevosten hoidossa ja ruokinnassa tarvittavia koneita ja laitteita, seuraa niiden käyttökuntoisuutta
Tuotantorakennusten olosuhteiden tarkastaminen ja kunnossapito	- tekee ohjattuna tuotantorakennuksen ja rakenteiden pienimuotoisia huolto- ja korjaustöitä	- tekee ohjeiden mukaan tuotantorakennuksen ja rakenteiden huolto- ja korjaustöitä	- huoltaa ja korjaa tuotantorakennusta ja rakenteita havaitsemiensa tarpeiden mukaan
	- arvioi ohjattuna aistinvaraisesti tuotantorakennuksen olosuhteita	- seuraa aistinvaraisesti tuotantorakennuksen olosuhteita ja huomaa poikkeamat	- arvioi aistinvaraisesti tuotantorakennuksen olosuhteita sekä hevosten hyvinvoinnin kannalta että työympäristönä.
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		

Hevosten hyvinvoinnin vaatimusten huomioon ottaminen hevostenhoitotyössä	- ottaa työssään huomioon hevosen olosuhdevaatimuksia ja lajityypillistä käyttäytymistä	- ottaa työssään huomioon hevosen olosuhdevaatimukset ja lajityypillisen käyttäytymisen, jotta hoitaa hevosia niiden hyvinvointia parantavasti	- ottaa työssään huomioon hevosen olosuhdevaatimukset ja lajityypillisen käyttäytymisen, jotta järjestää hevosille niiden hyvinvointia edistävän ympäristön
Hevosten ruokinnan suunnitteleminen	- ottaa työssään huomioon yleisempien rehujen käyttökelpoisuuden hevosille	- ottaa työssään huomioon hevosille ja hevosryhmille sopivat rehut ruokinnan suunnittelua varten perustuen hevosen ruuansulatuksen erityispiirteisiin	- ottaa työssään huomioon hevosille ja hevosryhmille sopivat rehut ruokinnan suunnittelua varten perustuen hevosen ruuansulatuksen erityispiirteisiin sekä hevosen kuntoon ja kehitykseen
	- tulkitsee ohjattuna ruokintasuunnitelmaa ja suunnittelee siihen pohjautuen hevosen päivittäisen ruokinnan ja rehunjaon	- laatii ruokintasuunnitelmaan perustuvan rehunjakolistan	- soveltaa ruokintasuunnitelmaa ja seuraa ja arvioi ruokinnan onnistumista.
2. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	- työskentelee tallissa ohjattuna yhteisesti sovittujen periaatteiden mukaan	- soveltaa aiemmin oppimaansa niin, että hevostenhoitotyön lopputulos täyttää laatukriteerit	- soveltaa aiemmin oppimaansa niin, että hevostenhoitotyön lopputulos täyttää laatukriteerit ja perustelee valintojaan
	- kysyy ongelmatilanteissa neuvoa kokeneemmalta	- tunnistaa uuteen tilanteeseen liittyvän ongelman ja hakee tarvittaessa asiantuntija-apua	- tunnistaa uuteen tilanteeseen liittyvän ongelman ja neuvottelee ongelmasta asiantuntijan kanssa

Vuorovaikutus ja yhteistyö	- kuuntelee tallin vastaavan ohjeita ja toimii niiden mukaan	- hankkii aktiivisesti ohjeita hevosten hoitotyöhön ja toimii niiden mukaan joustavasti	- keskustelee tallin ja hevosten hoidosta vastaavan kanssa sekä toimii sovittujen sääntöjen mukaan joustavasti ja palveluhenkisesti
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	- käyttää hänelle osoitettuja suojaimia ja suojavaatetusta ohjeiden mukaisesti ja tekee hevostenhoitotyötä ohjattuna	- käyttää työn ja työympäristön edellyttämiä suojaimia ja suojavaatetusta ja tekee hevostenhoitotyötä ohjeiden mukaan työturvallisuutta noudattaen	- käyttää tarvittavia suojaimia ja suojavaatetusta ja työskentelee ergonomisesti sekä tekee päivittäiset hevostenhoitotyöt itsenäisesti työturvallisuutta noudattaen.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä työskentelemällä kasvinviljelytilalla. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkintotohtaisessa opetussuunnitelmassa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteerejä.

Ammattiosaamisen näyttöä voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.2.41.3 Tallissa työskenteleminen	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja kriteerit on kuvattu tässä asiakirjassa.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Tallissa työskenteleminen, 5 osp	Perustiedot ja taidot opiskellaan luokkaopiskeluna, itseopiskeluna, tallitöinä oppilaitoksen tallissa, talliympäristössä ja /tai työssäoppimispaikassa.	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa aiemmin hankitun osaamisen perusteella.	Tutkinnon osa toteutetaan 2. ja/tai 3. opinto-

	Opitaan: - hoitamalla ja ruokkimalla hevosia. - tekemällä huoltotöitä. - suunnittelemalla hevosten ruokintaa ja hoitotöitä. - käyttämällä tallin koneita ja laitteita.	Oppimisen arviointi: Opiskelijan kehittymistä seurataan jatkuvasti ja hän saa palautetta kehittymisestään koko tutkinnon ajan. Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - hevosten käsittely - huoltotöiden tekeminen - koneiden ja laitteiden käyttäminen - ruokinnan suunnittelu - toiminnan laadukkuus - oman työn suunnittelu Muu arviointi: Ei muuta arviointia. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat	vuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti. Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 2. tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
		Tutkinnon osan arvosana muodostuu näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta osaamisen arvioinnista. Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.	

2.2.41.4 Nurmirehun tuottaminen hevoselle, 10 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- tehdä viljely-/ , varastointi-/ , kauppakunnostus-/tai jatkojalostustöitä

- käyttää tuotantoketjun koneita ja laitteita
- tehdä muistiinpanot viljelytoimenpiteistään
- noudattaa tuotannon laatujärjestelmää
- seurata alansa kehitystä
- huomioida muut työntekijät ja ylläpitää työhyvinvointia
- käyttää henkilökohtaisia suojaimia, ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat ja ylläpitää työkykyä
- edistää kestäväen kehityksen toimintatapoja
- tehdä yhteistyötä alan muiden toimijoiden kanssa.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arvioinnin kohteet sekä arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Nurmirehun tuottaminen	- työskentelee tavallisimpien hevosen rehun tuottamiseen liittyvien prosessien mukaisesti	- työskentelee hevosen rehun tuottamiseen liittyvien prosessien mukaisesti	- hallitsee hevosen rehun tuottamiseen liittyvät prosessit ja kehittää työmenetelmiä
	- suoriutuu ohjattuna yksittäisistä töistä	- tekee ohjeistettuna viljelytöitä	- tekee itsenäisesti viljelytöitä
	- arvioi ohjattuna työnsä onnistumista	- arvioi työn onnistumista ja perustelee kulloinkin käytetyt työmenetelmät	- tekee havaintoja kasvustoista ja työn laadusta ja tekee johtopäätökset tarvittavista viljelytoimenpiteistä
Nurmirehun tuottaminen kestäväen kehityksen mukaisesti (esim. tasapainoinen lannoitus)	- tunnistaa asiantuntijan avulla yksittäisissä työtehtävissään vaiheita, joilla voidaan vaikuttaa peltokasvien tuottamiseen kestäväällä tavalla	- tunnistaa työtehtävissään vaiheita, joilla voidaan vaikuttaa peltokasvien tuottamiseen kestäväällä tavalla	- tunnistaa työkokonaisuuksissa vaiheita, joilla voidaan vaikuttaa peltokasvien tuottamiseen kestäväällä tavalla

tus; lajikkeen valinta, kestävyys ja monimuotoisuus; viljelymenetelmät, torjunta-aineiden käyttömäärää vähentävät toimenpiteet ja koneiden yhteiskäyttö)	- ottaa huomioon ohjattuna tuotteiden, välineiden ja menetelmien ympäristöystävällisyyttä	- ottaa huomioon valinnoissaan tuotteiden, välineiden ja menetelmien ympäristöystävällisyyttä	- ottaa huomioon valinnoissaan tuotteiden, välineiden ja menetelmien ympäristöystävällisyyttä ja kehittää toimintaa kestävämpään suuntaan
	- lajittelee ja kierrättää ohjeiden mukaan mm syntyviä kemikaaleja ja muovia	- lajittelee ja kierrättää mm syntyviä kemikaaleja ja muovia sekä ottaa huomioon valinnoissaan tuotteiden, välineiden ja menetelmien ympäristöystävällisyyttä	- lajittelee ja kierrättää mm syntyviä kemikaaleja ja muovia sekä ottaa huomioon valinnoissaan tuotteiden, välineiden ja menetelmien ympäristöystävällisyyttä ja kehittää työyhteisönsä toimintaa kestävämpään suuntaan.
2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2	Kiitettävä K3
Viljely-/ varastointi-/ kauppakunostus-/tai jatkojalostustöiden tekeminen	- tekee työt ja työhön liittyvät kirjaukset ohjattuna	- tekee työvaiheet ja tarvittavat kirjaukset oikeassa järjestyksessä ja on työssään huolellinen	- tekee työvaiheet ja tarvittavat kirjaukset oikein ja työskentelee sujuvasti, omatoimisesti sekä huolellisesti
Tuotantoon liittyvien koneiden ja laitteiden käyttäminen	- käyttää ohjattuna tuotantoketjuun kuuluvia koneita ja laitteita turvallisesti	- käyttää ohjeistettuna tuotantoketjuun kuuluvia koneita ja laitteita	- käyttää itsenäisesti tuotantoketjuun kuuluvia koneita ja laitteita
Laatujärjestelmän mukainen toiminta	- ohjattuna noudattaa omavalvontatai laatujärjestelmän sääntöjä	- noudattaa tilan laatujärjestelmän ohjeita	- toimii omavalvontasääntöjen ja / tai laatujärjestelmän edellyttämällä tavalla
Tuotteiden markkinointi	- markkinoi sadon asiantuntijan avulla	- valitsee tuotteille sopivan markkinointitavan	- vertailee eri markkinointitapoja ja valitsee tuotteille sopivimman markkinointitavan.
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2	Kiitettävä K3

Viljelysopimusten ja laatuhinnoittelujärjestelmän toteuttaminen hevosrehun sopimusviljelyssä	- selvittää pääpiirteissään viljelysopimusten ehdot	- selvittää laatuhinnoittelun ja viljelysopimusten ehdot	- selvittää laatuhinnoittelun ja viljelysopimusten ehdot ja merkityksen viljelyssä
Kasvin / tuotteen kannattavuustekijöiden vertaileminen kasvin viljelyssä	- laskee tuotannon kannattavuuteen vaikuttavia tekijöitä	- selvittää ja laskee keskeiset tuotannon kannattavuuteen vaikuttavat tekijät	- selvittää ja laskee tuotannon kannattavuuteen vaikuttavat tekijät ja etsii keskeiset markkinointikanavat.
2. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2	Kiitettävä K3
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	- työskentelee vastuullisesti yhteisesti sovittujen periaatteiden mukaan	- omaksuu työpaikan viljelyn, sadonkäsittelyn/jatkojalostuksen käytänteet	- tekee havaintoja prosessien toimivuudesta, kokeilee ja tarvittaessa toteuttaa joitakin asioita uudella tavalla
		- hakee omaa alaa koskevaa tietoa ja hyödyntää sitä toiminnassaan	- hakee monipuolisesti omaa alaa koskevaa tietoa, soveltaa tietojaan ja taitojaan sekä perustelee ratkaisunsa
Vuorovaikutus ja yhteistyö	- toimii työyhteisön sääntöjen mukaan ja kysyy ongelmatilanteissa neuvoa kokeneemmalta	- kysyy ongelmatilanteissa rohkeasti neuvoja ja osallistuu aktiivisesti ryhmän työskentelyyn	- on aktiivinen osallistuja ryhmän toiminnassa ja ottaa kiinnostuneena ohjeita vastaan
	- hakee asiantuntija-apua tarvittaessa	- hakee asiantuntija-apua ja tietoa päätöksensä tueksi tarvittaessa	- hakee itsenäisesti asiantuntija-apua tarvittaessa ja etsii aktiivisesti tietoa sekä tekee yhteistyötä alan muiden toimijoiden kanssa
Ammattietiikka	- toimii ohjattuna laatujärjestelmän tai muiden sovittujen käytänteiden mukaisesti	- toimii laatujärjestelmän tai muiden sovittujen käytänteiden mukaisesti	- noudattaa laatujärjestelmää tai muita sovittuja periaatteita sekä arvostaa omaa työtään

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	- noudattaa työturvallisuusohjeita ja käyttää hänelle osoitettuja suojaimia ja suojavaatetusta	- noudattaa työturvallisuusohjeita ja käyttää työn ja työympäristön edellyttämiä suojaimia ja suojavaatetusta	- käyttää tilannekohtaisesti työympäristön edellyttämiä suojaimia ja suojavaatetusta sekä huolehtii ergonomiasta
	- pitää oman työympäristönsä siistinä	- pitää työympäristönsä siistinä ja ylläpitää omalla toiminnallaan hyvää siisteyttä ja järjestystä	- ylläpitää ja kehittää työympäristön toimivuutta.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa tekemällä ajankohtaisia nurmikasvin viljelyyn, sadon käsittelyyn/jatkojalostukseen liittyviä töitä, tilojen puhtaana- ja kunnossapitotöitä sekä mahdollisesti asiakaspalveluun liittyviä tehtäviä maatilalla, maaseutuyrityksessä tai tutkimustilalla. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla.

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.2.41.4 Nurmirehun tuottaminen hevoselle	
Ammattitaitovaatimukset			
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Nurmirehun tuottaminen hevoselle, 10 osp	Perustiedot ja taidot opiskellaan luokkaopiskeluna, itseopiskeluna, tallitöinä oppilaitoksen tallissa, talliympäristössä, opetusmaatilalla ja /tai työssäoppimispaikassa. Opitaan: - osallistumalla rehun tuotannon eri vaiheisiin. - laatimalla muistiinpanoja viljelytoimenpiteistä. - tutustumalla kasvilajien ominaisuuksiin.	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa aiemmin hankitun osaamisen perusteella. Oppimisen arviointi: Opiskelijan kehittymistä seurataan jatkuvasti ja hän saa palautetta kehittymisestään koko tutkinnonosan ajan. Osaamisen arviointi:	Tutkinnon osa toteutetaan 2. ja/tai 3. opintovuonna tai niiden välisenä kesän tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.

	- toimimalla laatu järjestelmän mukaan. - käyttämällä koneita ja laitteita.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - koneiden käyttäminen ja käytön turvallisuus - kasvilajien tuntemukseen ja viljelymuistiinpanojen tekemiseen - toiminnan laadukkuus - oman työn suunnittelu Muu arviointi: Ei muuta arviointia. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat	Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työ- sääoppimispaikassa 2. tai 3. opintovuonna tai 2. ja 3. opintovuoden välisenä kesänä tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
		Tutkinnon osan arvosana muodostuu näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta osaamisen arvioinnista. Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.	

2.2.42 Tutkinnon osa vapaasti valittavista tutkinnon osista, 0-15 osp

Tähän perustutkintoon voidaan sisällyttää yksi tutkinnon osa vapaasti valittavista tutkinnon osista. Mikäli sisällytetty tutkinnon osa on ammatillinen, se arvioidaan ammattiosaamisen näytöllä.

3. Yhteiset tutkinnon osat, 35 osp

Tutkintoon kuuluvana opiskelija suorittaa 35 osaamispisteen laajuisesti yhteisiä tutkinnon osia. Niistä pakollisia tutkinnon osia on 19 osaamiseen laajuisesti ja valinnaisia tutkinnon osia 16 osaamispisteen laajuisesti. Yhteisten tutkinnon osien arviointi- ja toteutussuunnitelmat sekä niiltä osin kuin perusteissa ei ole, tavoitteet ja arviointikriteerit ovat OSAOn yksiköillä yhteiset ja niistä on tehty erillinen dokumentti.

4. Vapaasti valittavat tutkinnon osat, 10 osp

Tutkintoon kuuluu tutkinnon ammattitaitovaatimuksia ja osaamistavoitteita tukevia vapaasti valittavia tutkinnon osia 10 osaamispisteen laajuisesti. Vapaasti valittaviin tutkinnon osiin voidaan valita tutkinnon osia myös yhteisten tutkinnon osien valinnaisista osa-alueista.

5. Arviointi

Oulun seudun ammattiopisto määrittelee arvioinnin toteuttamisen toimintatavat tässä asiakirjassa ja opetussuunnitelman yhteisessä osassa.

Arviointitoimikunnan 12.5.2015 hyväksymä suunnitelma tutkinnon osien arvioinnista ja tutkintoon sisältyvistä näytöistä

Oppimisen arviointi on opiskelijan tukemista ja ohjaamista ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamisessa. Oppimisen arvioinnilla tarkoitetaan opiskelijan osaamisen kehittymisen seurantaa ja arviointia opiskelun aikana sekä opiskelijalle osaamisen kehittymisestä annettavaa palautetta.

Osaamisen arvioinnissa arvioidaan hallitseeko opiskelija tutkinnon perusteiden mukaiset ammattitaitovaatimukset ja osaamistavoitteet. Osaamisen arvioinnissa arvioidaan osaamisen tasoa, josta annetaan arviointiasteikon mukainen arvosana. Opiskelijalla on oikeus uusaa osaamisen osoittaminen tai korottaa arvosanaa.

TUTKINNON OSA	OPPIMISEN ARVIOINTI	OSAAMISEN ARVIOINNIN SUUNNITELTU AJANKOHTA JA SUORITTAMISPAIKKA	OSAAMISEN ARVIOINTI
Pakolliset tutkinnon osat			
2.1.1 Hevostenhoito ja hyvinvoinnista huolehtiminen, 15 osp Opiskelija osaa: • sitoutua hevosten hoitoon • pukeutua työtehtävään • tehdä hevostenhoidon työt ja • noudattaa asetettuja kustannustavoitteita • huolehtia hevosen puhtaudesta, hyvinvoinnista ja ruokinnasta • puhdistaa karsinat	Opiskelijan edistymistä seurataan oppimistilanteissa ja hänelle annetaan palautetta kehittymisestään koko tutkinnon osan ajan. Opiskelija suorittaa EA-1 tason ensiaputaidot. Turvallisuusmääräyksistä, alan säännöistä ja laeista tehdään tehtäviä ja kokeita joiden perusteella opiskelijalle annetaan palautetta oppimisestaan. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet:	Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 1. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - työhön sitoutuminen ja ohjeiden noudattaminen - hevosten käsittely, hoito ja ruokinta

• tehdä hevosten kausittaisen hoidon • suunnitelmien ja saamiensa ohjeiden mukaan • ottaa huomioon työssään hevosen tuotantoympäristölle ja käsittelylle asetamat vaatimukset • huolehtia eri-ikäisten hevosten hyvinvoinnista sisäruokinta- ja laidunkaudella ja pihatossa sekä kuljetuksissa ja vierastallissa • tunnistaa hevosen annettujen tunto-merkkien perusteella • taluttaa ja käsitellä hevosia jokapäiväisissä tallirutiineissa • tehdä hevosen rutiininomaisen terveydentilan seurannan • tunnistaa hevosten ruokintaperäisten ongelmien oireet • antaa ensiapua ja kutsua tarvittaessa asiantuntija-apua • tarkastaa hevosen kavioiden ja kengityksen kunnon sekä ottaa huomioon erilaisten alustojen vaikutukset hevosen turvalliseen liikkumiseen • vaihtaa hokit sekä irrottaa ja kiinnittää kengän • huomioida muut työntekijät ja ylläpitää työhyvinvointia • ottaa työssään huomioon toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden • ottaa työssään huomioon eläinten pitoon liittyvät voimassa olevat säädökset • edistää kestävä kehityksen toimintatapoja.	- työaikojen ja turvallisuusohjeiden noudattaminen - työn vaatimusten mukainen pukeutuminen - töiden tekeminen taloudellisesti - hevosen puhdistaminen - hevosen rehujen annostelu - ravintoaineet ja niiden merkitys - rehujen tunnistaminen - rehunäytteen ottaminen ja rehuanalyysin tulkinta - hevosen hyvinvoinnista huolehtiminen sisäruokinta- ja laidunkaudella sekä kuljetuksissa ja vierastallissa - karsinoiden puhdistus - tuotantoympäristö ja lajinmukainen käyttäytyminen - hevosen merkit ja värit, tunnistaminen - taluttaminen ja käsittely - terveydentilan seuraaminen, normaalit elintoiminnot - anatomian tuntemus - yleisimpien sairauksien oireet ja hoito - EA 1 vastaavat taidot - kavion anatomia, kengityksen perusteet ja erilaisten alustojen vaikutus hevoseen - kengän irrottaminen ja kiinnittäminen - hokkien vaihto - hevosalan sääntöjen ja lakien tunteminen		- terveyden, työturvallisuuden ja toimintakyvyn huomioiminen työskentelyssä - työtehtävän vaatimalla tavalla pukeutuminen - kengän irrottaminen ja kiinnittäminen - anatomian tunteminen - kestävä kehitys - eläinlääkintä Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat.
---	---	--	--

	- kestävän kehityksen huomioiminen hevostenhoidossa - taloudellinen ja kustannustehokas toiminta		
2.1.2 Yrittäminen hevostalousalalla, 20 osp Opiskelija osaa: • ottaa huomioon toiminnan vastuullisuuden tuottaessaan hevostalous- ja maaseutupalveluja • arvostaa ammattiaan sekä maaseudun elinvoimaisuuden ja kulttuurin edistämistä • kehittää liikeideoita ja perustaa yrityksen • hakea tietoa alalta ja elinkeinoaan koskevista määräyksistä ja lainsäädännöstä • suunnitella tuotannon ja toiminnan kannattavuutta • järjestää rahoituksen ja vertailla investointien kannattavuutta • huolehtia hevostalousalan yrityksen tuotantotukien hausta • laatia hevostalousalan yrityksen veroilmoituksen • kilpailuttaa ja laatia tarjouksia • markkinoida ja hinnoitella tuotteita ja palveluja • ottaa huomioon yrittämiseen liittyviä riskejä • toimia työnantajana tai työntekijänä • verkostoitua muiden yrittäjien kanssa	Opiskelija tekee yritystoimintaan ja yrityksen perustamiseen liittyviä tehtäviä ja asiakirjoja. Opiskelijalle annetaan palautetta hänen tuotoksistaan koko tutkinnonosan ajan. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - tuotantomuotoihin ja alan yritystoimintaan perehtyminen - liiketoimintasuunnitelma - tiedon hakeminen alaan liittyen - kannattavuuslaskelmat - rahoitus- ja investointilaskelmat - tuotantotuet ja tukien hakemiseen perehtyminen - veroilmoituksen laatiminen - verotukseen perehtyminen ja alv laskeminen - kirjanpidon perusteisiin perehtyminen - kilpailuttamiseen perehtyminen - laskun, tarjouksen ja tarjouspyynnön laatiminen - markkinointiin perehtyminen ja markkinointisuunnitelma - hinnoittelulaskelmat - sukupolvenvaihdos - riskien kartoittaminen, riskianalyysi	Tutkinnon osan näyttö toteutetaan 3 opintovuonna oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa opiskelija henkilökohtaisen suunnitelman mukaan	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - liiketoimintasuunnitelman toimivuus - itsearviointitaito - taloudellinen ja kustannustehokas toiminta - tietotekniikan hyväksikäyttäminen Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat.

• toimia yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa • seurata alansa kehitystä ja yhteistyömahdollisuuksia • käyttää työterveyshuollon palveluja • edistää kestävästä kehityksen toimintatapoja.	- työnantajana toiminen - työntekijänä toimiminen - verkostoitumiseen ja sidosryhmiin perehtyminen		
2.1.3 Tallin ja talliympäristön hoitaminen, 15 osp Opiskelija osaa: • pukeutua työtehtävään • tehdä tallin työt ja noudattaa asetettuja kustannustavoitteita • hoitaa talliympäristön sekä tarhat ja urheilualueet ja huolehtia työtehtäviinsä kuuluvasta hevosalan yrityksen jätehuollosta • tehdä tallin kausittaisen hoidon suunnitelmien ja saamiensa ohjeiden mukaan • käyttää tallin ja talliympäristön päivittäisissä ja kausittaisissa töissä tarvittavia koneita, teknisiä laitteita ja työkaluja kuten traktoria sekä juomakuppien ja aitojen korjauksessa tarvittavia työkaluja • hoitaa laitumia • seurata alan tapahtumia ja hankkia tietoa alasta keskeisimmistä lähteistä • ajaa traktoria • huomioida muut työntekijät ja ylläpitää työhyvinvointia	Opiskelijan edistymistä seurataan oppimistilanteissa ja hänelle annetaan palautetta kehittymisestään koko tutkinnon osan ajan. Opiskelijalla tulee suorittaa hyväksytysti <i>T-Kortti sekä hevostenkuljettajan ja hoitajan pätevyyskoe. Hevoskasvatuksesta ja hevosen elinkaaresta opiskelija tekee tehtäviä joiden perusteella annetaan palautetta.</i> Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - pukeutuminen - tallin päivittäisten ja kausittaisten töiden tekeminen - talliympäristön ja tarhojen hoitaminen - hevosurheilualueiden hoitaminen - jäteohjeiden noudattaminen ja kestävästä kehityksen huomioiminen talliympäristön hoidossa - tallin koneiden, laitteiden ja työkalujen käyttäminen - tallin ja talliympäristön korjaustyöt - laitumien hoitaminen - traktorin käyttäminen - T-kortti	Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 2. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - työhön sitoutuminen ja ohjeiden noudattaminen - terveyden, työturvallisuuden ja toimintakyvyn huomioiminen työskentelyssä - koneiden ja laitteiden käytön turvallisuus - hevosurheilualueen pohjan huolto - tallin korjaustyö - siisteyden ylläpito Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat.

• käyttää henkilökohtaisia suojaimia ja ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat • ottaa työssään huomioon toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden • arvioida hevostalouden tuotantomuotoja • toimia hevosen elinkaaren mukaan varsomisesta loppusijoitukseen • edistää kestävä kehityksen toimintatapoja.	- työturvallisuuden huomioiminen ja suojaimien käyttäminen - työelämätaidot - hevosen elinkaareen perehtyminen - hevoskasvatus - hevosen rehun tuottaminen - alan tapahtumien seuraaminen ja alan tuotantomuotojen vertaileminen - hevosten kuljettaminen - hevosten hoitajan ja kuljettajan pätevyyskoe - taloudellinen ja kustannustehokas toiminta		
2.1.4 Ratsastaminen ja raviurheilu, 25 osp Opiskelija osaa: • pukeutua työtehtävään • hoitaa ja ruokkia hevosta kotona ja matkoilla • tehdä tallin ja hevostenhoidon työt ja noudattaa kustannustavoitteita • huoltaa kaikkia ajoon ja ratsastukseen tarvittavia perusvarusteita sekä yleisimmin käytettyjä lisä- ja erikoisvarusteita • valmistaa hevosen esittämistä varten sekä esittää hevosen • valjastaa hevosen eri käyttötarkoituksia varten • ajaa opetettua hevosta • toimia avustajana varsanopetuksessa	Opiskelija tekee tehtäviä hevosalan lakeihin ja säädöksiin perehtyessään sekä ruokinnan suunnittelusta. Näiden perusteella annetaan palautetta hänen edistymisestään. Käytännön työtehtävien osalta opiskelijan edistymistä seurataan oppimistilanteissa ja hänelle annetaan palautetta kehittymisestään koko tutkinnon osan ajan. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - pukeutuminen - hevosten hoitaminen kotona - hevostenhoitaminen matkoilla - hevostenhoitotöiden tekeminen kustannustehokkaasti - varusteiden huoltaminen - välineiden huoltaminen	Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 1. tai 2. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - työhön sitoutuminen ja ohjeiden noudattaminen - hevosen varustaminen turvallisesti - ajaminen ja ratsastaminen ohjeita noudattaen ja turvallisesti - hevosen esittäminen - sääntöjen noudattaminen Muu arviointi:

• juoksuttaa koulutettua hevosta • satuloida hevosen sekä ratsastaa tahdissa ja tasapainossa koulutettua ratsuhevosta tai ajaa ravihevosta • huomioida muut työntekijät ja ylläpitää työhyvinvointia • ottaa työssään huomioon toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden • edistää kestävän kehityksen toimintatapoja	- hevosen valmistelevinen esittämistä varten - hevosen esittäminen - hevosen valjastaminen silavaljastuksella - hevosen valjastaminen luokkivaljastuksella - hevosen ajaminen - varsanopetuksessa avustajan toimiminen - hevosen juoksuttaminen - satulointi ja ratsastaminen - työaikojen noudattaminen - työturvallisuuden ja kestävän kehityksen huomioiminen - taloudellinen ja kustannustehokas toiminta		Mikäli opiskelija ei pysty osoittamaan osaamistaan kokonaan ammattiosaamisen näytössä, arviointia täydennetään toimimalla avustajana varsanopetuksessa, korjaamalla varusteita ja perehtymällä tehtävän avulla hevosalan toimintaa sääteleviin lakeihin. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat.
2.1.5 Ratsastaminen ja ajaminen, 25 osp Opiskelija osaa: • hoitaa ja ruokkia urheiluhevosta kotona ja matkoilla • huoltaa kaikkia ajoon ja ratsastukseen • tarvittavia perusvarusteita sekä yleisimmin käytettyjä lisä- ja erikoisvarusteita • harjoittaa ja siistiä hevosen näyttelyä varten sekä esittää hevosen • varustaa, juoksuttaa ja ohjasajaa koulutettua ratsuhevosta • valjastaa hevosen suomalaisiin kesä- ja talvivaljaisiin • ajaa opetettua hevosta	Opiskelija tekee tehtäviä hevosalan lakeihin ja säädöksiin perehtyessään sekä ruokinnan suunnittelusta. Näiden perusteella annetaan palautetta hänen edistymisestään. Käytännön työtehtävien osalta opiskelijan edistymistä seurataan oppimistilanteissa ja hänelle annetaan palautetta kehittymisestään koko tutkinnon osan ajan. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - hevosten hoitaminen - hevosten ruokkiminen - varusteiden huoltaminen - hevosen valmistelevinen näyttelyyn ja esittäminen	Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 1. tai 2. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - hevosen hoitaminen ja varustaminen turvallisesti - ajaminen ja ratsastaminen ohjeita noudattaen ja turvallisesti - lakien noudattaminen - hevosen esittäminen näyttelytilanteessa - hevosten hoitaminen ja ruokkiminen

• toimia avustajana varsanopetuksessa satuloida hevosen • kouluratsastuksessa ratsastaa ohjelman IV (LIITE 2) • esteratsastuksessa ratsastaa radan no 3 (LIITE 3) • käsitellä hevosia ja ratsastaa erilaisissa ympäristöissä • huomioida muut työntekijät ja ylläpitää työhyvinvointia • ottaa työssään huomioon toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden • edistää kestävän kehityksen toimintatapoja.	- hevosen varustaminen juoksuttamiseen ja ohjasajoon - juoksuttaminen ja ohjasajo - hevosen valjastaminen - ajaminen - varsanopetuksessa avustaminen - hevosen satuloiminen - kouluratsastus - esteratsastus - hevosen käsittely ja ratsastaminen erilaisissa ympäristöissä - työyhteisötaidot - turvallisuus, vastuullisuus ja kestävä kehitys - taloudellinen ja kustannustehokas toiminta		Muu arviointi: Mikäli opiskelija ei pysty osoittamaan osaamistaan kokonaan ammattiosaamisen näytössä, arviointia täydennetään toimimalla avustajana varsanopetuksessa ja juoksuttamalla opetettua hevosta. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat.
2.1.6 Ratsastuksenohjaajan ratsastaminen, 15 osp Opiskelija osaa: • ratsastaa tahdissa ja tasapainossa hevoseen vaikuttaen • kouluratsastuksessa ratsastaa näytössä ohjelman II (LIITE 2) ja ohjelman no V, nivelsuitsitus (LIITE 2) ja ohjelman I, kankisuitsitus (LIITE 2) sekä ratsastaa kilpailusuorituksen tasolla Helppo A • esteratsastuksessa ratsastaa näytössä radan no 4, 95 cm (LIITE 3) ja radan no 5, 105 cm (LIITE 3) sekä ratsastaa kilpailusuorituksen tasolla 90 cm, max 8 virhepistettä	Opiskelija kehittymistä ratsastajana seurataan koko tutkinnon osan ajan ja hänelle annetaan palautetta kehittymisestään ja ohjeita ratsastustaidon kehittämiseksi Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - kouluratsastus - esteratsastus - maastoesteratsastus - hevosen hyvinvoinnista huolehtiminen - työyhteisötaidot - turvallisuus, vastuullisuus ja kestävä kehitys	Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 2. tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - hevosten käsittely - ratsastus - kilpailuissa toimiminen - maastoesteratsastus Osanäytöt: - <i>kouluratsastus II, V nivelsuitsitus, I kankisuitsitus</i> - <i>esteratsastus, radat 4 ja 5</i> - <i>maastoesteratsastus tasolla harrasteluokka</i>

• maastoratsastuksessa ratsastaa tasolla Harrasteluokka • huolehtia hevosen hyvinvoinnista ennen ja jälkeen ratsastuksen • huomioida muut työntekijät ja ylläpitää työhyvinvointia • ottaa työssään huomioon toiminnan turvallisuuden			Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat.
2.1.7 Ratsuhevosten kouluttaminen ja ratsastuskoulussa työskenteleminen, 15 osp Opiskelija osaa: • tehdä ratsuhevosen alkukoulutuksen • toteuttaa ratsastuskoulun päivittäistä ja kausittaista toimintaa • noudattaa yrityksen laatutavoitteita • huomioida muut työntekijät ja ylläpitää työhyvinvointia • ottaa työssään huomioon toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden • edistää kestävä kehityksen toimintatapoja.	Opiskelijan kehittymistä ratsuhevosen alkukoulutuksessa ja ratsastuskoulussa työskentelyssä seurataan ja hänelle annetaan palautetta koko tutkinnonosan ajan. Opiskelija tekee tehtäviä ratsastuskoulun toiminnan suunnittelusta, SRL:n jäsentalliohjeistuksesta ja leiritoiminnasta ja hänelle annetaan palautetta niiden pohjalta. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - ratsuhevosen alkukoulutuksen suunnitteleminen - ratsuhevosen alkukoulutuksen toteuttaminen - juoksuttaminen - irtohypytyksessä avustaminen - ratsastuskoulun toiminnan suunnitteleminen - ratsastuskoulussa työskenteleminen - työyhteisötaidot - turvallisuus, vastuullisuus ja kestävä kehitys - taloudellinen ja kustannustehokas toiminta	Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 2. tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - hevosten käsittely - hevosen alkukoulutus - ratsastuskoulussa työskenteleminen - oman työn suunnittelu - laadukas toiminta Muu arviointi: Mikäli opiskelija ei pysty osoittamaan osaamistaan kokonaan ammattiosaamisen näytössä, arviointia täydennetään laatimalla <i>ratsastuskoulun päivittäisen ja kausittaisen toiminnan suunnitelma</i>. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat.

2.1.8 Ratsastuksen ohjaaminen, 20 osp Opiskelija osaa: • suunnitella ja toteuttaa ratsastuskoulun palveluja • valita asiakkaan tasolle sopivan hevosen • opastaa asiakasta pukeutumisessa • opettaa koulu-, maasto- ja esteratsastusta ja hevostaitoja asiakasryhmille ratsastuskoulussa • työskennellä muuttuvissa olosuhteissa • palvella asiakkaita • huomioida muut työntekijät ja ylläpitää työhyvinvointia • ottaa työssään huomioon toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden • edistää kestävän kehityksen toimintatapoja.	Opiskelijan kehittymistä ratsastuksen ohjaamisessa ja asiakaspalvelussa seurataan asiakastilanteissa ja hänelle annetaan palautetta kehittymisestään aina tuntien jälkeen. Opiskelija tekee tehtäviä ratsastuksen ja ohjaamisen teoriasta ja ratsastuskoulun palvelujen suunnittelusta ja hän saa palautetta niiden pohjalta. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - ratsastuksen opettamisen suunnittelu - hevostaitojen opettamisen suunnittelu - ratsastuskoulun tuntien ja kurssien kokonaisuuden suunnittelu - ohjaamisen teorian hallitseminen - asiakkaalle sopivan hevosen valitseminen - pukeutuminen opastustyössä - kouluratsastuksen opettaminen - esteratsastuksen opettaminen - maastossa ratsastamisen opettaminen - vaihtelevien olosuhteiden huomiointi - EA 2 taidot - työyhteisötaidot - turvallisuus, vastuullisuus ja kestävä kehitys	Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 2. tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - hevosten käsittely - ratsastuskoulun palvelujen suunnittelu ja toteuttaminen - asiakkaiden palveleminen ja ohjaaminen - koulu- ja esteratsastuksen ohjaaminen - oman työn suunnittelu - laadukas toiminta Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat.
---	---	---	--

Valinnaiset tutkinnon osat			
2.2.1 Ravihevosten hoitaminen, 15 osp Opiskelija osaa: • pukeutua työtehtävään • hoitaa ravihevosta • suunnitella ja toteuttaa ravitallin päivittäisen ja kausittaisen toiminnan ja noudattaa sille asetettuja kustannustavoitteita • toimia ravihevosen vastuullisena hoitajana ravikilpailuissa tai vastaavissa tapahtumissa • arvioida varusteiden sopivuutta ja huoltaa varusteita • tehdä peruskengityksen ravihevosille • ylläpitää tallin sisä- ja ulkotilojen siisteyttä • palvella asiakkaita • huomioida muut työntekijät ja ylläpitää työhyvinvointia • ottaa työssään huomioon toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden • edistää kestävän kehityksen toimintatapoja.	Opiskelijan edistymistä seurataan oppimistilanteissa ja hänelle annetaan palautetta kehittymisestään koko tutkinnon osan ajan. Opiskelija tekee C-ajolupaan liittyvät kokeet tai tehtäviä joissa oppiminen todentuu Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - pukeutuminen työtehtäviin - ravihevosen hoitaminen - ravitallin kausittaisen ja päivittäisen toiminnan suunnitteleminen - ravitallin kausittaisen ja päivittäisen toiminnan toteuttaminen - ravihevosen vastuullisena hoitajana toimiminen kilpailuissa - C-ajolupa tai vastaavat tiedot ja taidot - varusteiden sopivuuden arvioiminen - varusteiden huoltaminen - tallin sisä- ja ulkotilojen siisteydestä huolehtiminen - asiakaspalvelu - työturvallisuuden huomioiminen - taloudellinen ja kustannustehokas toiminta	Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 2 tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - työturvallisuuden huomioiminen - laadukas toiminta - ravihevosen huomioiminen yksilönä - ravihevosen hoitaminen - ravihevosen vastuullisena hoitajana toimiminen kilpailuissa tai vastaavassa tapahtumassa - Kengittäminen Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat.
2.2.2 Eri-ikäisten ravihevosten valmentaminen, 15 osp Opiskelija osaa:	Opiskelijan edistymistä seurataan oppimistilanteissa ja hänelle annetaan palautetta kehittymisestään koko tutkinnon osan ajan.	Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 2. tai 3.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista.

• arvioida varusteiden kunnon ja tarpeellisuuden • käyttää yleisimpiä lisävarusteita ja apuvälineitä • valjastaa hevosen valmennus- ja kilpavaljastukseen • valmentaa eri-ikäisiä ja eri valmennusvaiheessa olevia hevosia • arvioida valmennusohjelman toteutumista yhdessä valmentajan kanssa • toimia avustajana varsanopetuksessa • huomioida muut työntekijät ja ylläpitää työhyvinvointia • ottaa työssään huomioon toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden • edistää kestävä kehityksen toimintatapoja	osan ajan. Opiskelija tekee tehtäviä valmennusfysiologiaan, valmennuksen suunnitteluun ja jalostukseen liittyen ja niiden perusteella hänelle annetaan palautetta kehittymisestään. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - varusteiden tarpeen arvioiminen - varusteiden kunnon arvioiminen - yleisimpien erikoisvarusteiden ja apuvälineiden käyttäminen - hevosen valjastaminen valmennusvaljastukseen - hevosen valjastus kilpavaljastukseen - eri-ikäisten hevosten valmentaminen - eri kilpailuvaiheessa olevien hevosten valmentaminen - valmennusohjelman toteutumisen arviointi - varsanopetuksessa avustaminen - työturvallisuuden noudattaminen - muiden työntekijöiden huomioiminen ja työhyvinvoinnin ylläpitäminen - kestävä kehityksen huomioiminen	opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.	Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - oman työn suunnittelu - laadukas toiminta - valjastaa, ajaa ja hoitaa hevosia valmennussuunnitelman mukaan Muu arviointi: Mikäli opiskelija ei pysty osoittamaan osaamistaan kokonaan ammattiosaamisen näytössä, arviointia täydennetään toimimalla avustajana varsanopetuksessa, perehtymällä tehtävän avulla valmennusfysiologiaan ja jalostukseen. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat.
2.2.3 Kilpahevosten hoitaminen ja ravitallilla työskenteleminen, 20 osp Opiskelija osaa: • hoitaa talliympäristön ja ylläpitää siisteyttä	Opiskelijan edistymistä ravitallin töissä ja kilpahevosten hoidossa seurataan ja hänelle annetaan palautetta koko tutkinnon osan ajan. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - talliympäristön hoitaminen	Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 2. tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm:

• toimia vastuullisena hoitajana kilpailumatkoilla ja -paikalla • tunnistaa muutokset hevosen käyttäytymisessä ja terveydentilassa • huolehtia kilpahevosen terveydenhoidosta ja ruokinnasta • noudattaa hevosalan yrityksen laatu- ja kustannustavoitteita • huomioida muut työntekijät ja asiakkaat • ylläpitää työhyvinvointia • ottaa työssään huomioon toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden • edistää kestävä kehityksen toimintatapoja.	- tallin ja talliympäristön siisteyden ylläpitäminen - ravihevosen hoitaminen kilpailumatkoilla ja kilpailupaikoilla - kilpahevosen terveydenhoidosta huolehtiminen - kilpahevosen ruokkiminen - ravitallin laatu- ja kustannustavoitteiden ymmärtäminen ja noudattaminen - työyhteisötaidot - turvallisuus, vastuullisuus ja kestävä kehitys - taloudellinen ja kustannustehokas toiminta	opiskelusuunnitelman mukaisesti.	- ravihevosten hoitaminen ja ruokkiminen kotona ja kilpailumatkoilla - tallitöiden tekeminen ja talliympäristön hoitaminen. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat.
2.2.7 Hevossiittolassa työskenteleminen, 20 osp Opiskelija osaa: • hoitaa ja ruokkia siitoshevosia • valvoa varsomisen • käsitellä, hoitaa ja ruokkia eri-ikäisiä varsoja • toimia avustajana varsanopetuksessa • huolehtia siitoshevosten ja eri-ikäisten varsojen hyvinvoinnista tallissa, pihatossa ja laitumella • tunnistaa muutokset siitoshevosen tai varsan käyttäytymisessä ja terveydentilassa • ennaltaehkäistä työssään tarttuvien tautien leviämistä • noudattaa hevosalan yrityksen laatu- ja kustannustavoitteita	Opiskelijan edistymistä tallitöissä ja varsanopetuksessa seurataan ja annetaan palautetta koko jakson ajan. Ruokinnan suunnitteluun ja fysiologiaan liittyvistä tehtävistä annetaan palautetta. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - siitoshevosten hoitaminen - siitoshevosten ruokkiminen - varsomisen valvominen - varsojen hoitaminen ja käsittely - varsanopetuksessa avustaminen - varsojen ja siitoshevosten hyvinvoinnista huolehtiminen tallissa, pihatossa ja laitumella - terveydenhoito - laatu- ja kustannustavoitteiden ymmärtäminen ja noudattaminen - tietotekniikan hyödyntäminen	Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 2. tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - hevosten hoitaminen ja hyvinvoinnista huolehtiminen - Varsojen käsittely ja hoito Muu arviointi: Mikäli opiskelija ei pysty osoittamaan osaamistaan kokonaan ammattiosaamisen näytössä, arviointia täydennetään toimimalla avustajana varsan ajolle opetuksessa.

• hyödyntää tietotekniikkaa työssään ja tietojen etsinnässä • toimia yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa • seurata alansa kehitystä ja yhteistyömahdollisuuksia • huomioida muut työntekijät ja ylläpitää työhyvinvointia • ottaa työssään huomioon toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden • edistää kestävä kehityksen toimintatapoja.	- työyhteisötaidot - turvallisuus, vastuullisuus ja kestävä kehitys - taloudellinen ja kustannustehokas toiminta		Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat.
2.2.8 Hevoskasvattajana toimiminen, 15 osp Opiskelija osaa: • noudattaa hevosen hoitamisessa tallin hoitorytmiä • noudattaa hevosalan yrityksen laatu- ja kustannustavoitteita • ylläpitää tallin ja talliympäristön siisteyttä • toimia asiakaspalvelutilanteissa • suunnitella jalostuseläinten valintaa • toteuttaa varsojen valmennusohjelmaa • tehdä varsojen ja hevosten näyttelysuunnitelman • ennaltaehkäistä työssään tarttuvien tautien leviämistä • hyödyntää tietotekniikkaa työssään ja tiedon etsinnässä • esittää hevosen	Opiskelija kehittymistä seurataan käytännön työtehtävissä ja annetaan palautetta hänen kehittymisestään. Jalostuksesta ja valmennuksesta palautetta annetaan niihin liittyvistä tehtävistä. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - tallin hoitorytmin noudattaminen - laatu- ja kustannustavoitteiden ymmärtäminen ja noudattaminen - tallin ja talliympäristön siisteyden ylläpito - asiakaspalvelu - jalostuseläinten valitseminen - varsojen valmennusohjelman toteutus - varsojen ja hevosten näyttelysuunnitelma - terveydenhoito - tietotekniikan hyödyntäminen - hevosen esittäminen	Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 2. tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - hevosten käsittely ja hoitotöiden tekeminen - talliympäristön kunnossapito - hevosen esittäminen - oman työn suunnittelu - laadukas toiminta - taloudellinen ja kustannustehokas toiminta - varsojen valmentamiseen osallistuminen Muu arviointi:

• pukeutua esittämistilanteeseen • huomioida muut työntekijät ja ylläpitää työhyvinvointia • ottaa työssään huomioon toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden • edistää kestävä kehityksen toimintatapoja.	- pukeutuminen esittämistilanteeseen - työyhteisötaidot - turvallisuus, vastuullisuus ja kestävä kehitys		Mikäli opiskelija ei pysty osoittamaan osaamistaan kokonaan ammattiosaamisen näytössä, arviointia täydennetään laatimalla valmennusohjelma varsalle. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat.
2.2.9 Työskenteleminen siitos- ja urheiluhevosten kanssa, 15 osp Opiskelija osaa: • ajaa opetettua hevosta • ratsastaa tahdissa ja tasapainossa tasolla Helppo C • huolehtia hevosten hyvinvoinnista • huolehtia hevosten kavionhoidosta • tarkkailla valmennuksen vaikutusta hevosten lihavuus- ja lihaskuntoon sekä liikkeiden puhtauteen • huomioida muut työntekijät ja ylläpitää työhyvinvointia • ottaa työssään huomioon toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden • edistää kestävä kehityksen toimintatapoja.	Opiskelijan kehittymistä seurataan ajamisessa, ratsastuksessa, kavionhoidossa ja hevosten hoidossa ja hänelle annetaan palautetta kehittymisestään koko tutkinnon osan ajan. Valmennusfysiologista palautetta annetaan tehtävien perusteella. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - opetetulla hevosella ajaminen - ratsastaminen tahdissa ja tasapainossa tasolla Helppo C - hevosten hyvinvoinnista huolehtiminen - kavionhoidosta huolehtiminen - valmennuksen vaikutuksen arviointi hevosen lihavuus- ja lihaskuntoon sekä liikkeiden puhtauteen - työyhteisötaidot - turvallisuus, vastuullisuus ja kestävä kehitys	Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 2. tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - hevosten käsittely ja hoitaminen - oman työn suunnittelu - laadukas toiminta - ajaminen - ratsastus tasolla Helppo C - hevosen lihavuus- ja lihaskunnon arviointi Muu arviointi: Mikäli opiskelija ei pysty osoittamaan osaamistaan kokonaan ammattiosaamisen näytössä, arviointi

			tia täydennetään laatimalla <i>valmennussuunnitelma siitoshevoselle</i>. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat.
2.2.10 Hevosharrasteohjaajan työskenteleminen ajo- ja ratsuhevosten kanssa, 15 osp Opiskelija osaa: • ajaa opetettua hevosta • ratsastaa kouluratsastuksessa ohjelman IV (LIITE 2) • ratsastaa esteratsastuksessa tehtäväradan no 1 ja 2, 80 cm (LIITE 3) • ratsastaa maastossa • huolehtia hevosten hyvinvoinnista • huomioida muut työntekijät ja ylläpitää työhyvinvointia • ottaa työssään huomioon toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden • edistää kestävä kehityksen toimintatapoja.	Opiskelija kehittymistä ratsastuksessa ja ajamisessa seurataan ja hänelle annetaan jatkuvaa palautetta kehittymisestään. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - ajaminen - kouluratsastus - esteratsastus - maastossa ratsastaminen - hevosten hyvinvoinnista huolehtiminen - työyhteisötaidot - turvallisuus, vastuullisuus ja kestävä kehitys	Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 2. tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - hevosten käsittely - ratsastustaito - laadukas toiminta - oman työn suunnittelu - ajaminen Osanäytöt: - kouluratsastus - esteratsastus - ajaminen Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat.

2.2.11 Hevosharrastajan ohjaamisen, 20 osp Opiskelija osaa: • suunnitella ja toteuttaa harrastetallin palveluja • valita asiakkaan tasolle sopivan hevosen • opastaa asiakasta pukeutumisessa • opettaa koulu- ja maastoratsastusta ja • hevostaitoja asiakasryhmille harrastetallissa • työskennellä muuttuvissa olosuhteissa • palvella asiakkaita • huomioida muut työntekijät ja ylläpitää työhyvinvointia • ottaa työssään huomioon toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden • edistää kestävästä kehityksen toimintatapoja.	Opiskelijan kehittymistä ohjaajana seurataan jatkuvasti ja hänelle annetaan palautetta kehittymisestään. Opiskelija tekee tehtäviä ratsastuksen- ja ohjaamisen teoriaan, harrastetallin palveluihin, tunti- ja kurssisuunnitelmiin sekä SRL:n jäsentallin ohjeistukseen liittyen ja hän saa palautetta tehtävien perusteella. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - palveluiden suunnitteleminen - palveluiden toteuttaminen - asiakkaalle sopivan hevosen valitseminen - asiakaspalvelu ja asiakkaan opastaminen - kouluratsastuksen opettaminen - maastoratsastuksen opettaminen - vaihtelevien olosuhteiden huomiointi - EA 2 vastaavat taidot - työyhteisötaidot - turvallisuus, vastuullisuus ja kestävä kehitys	Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 2. tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - hevosten käsittely - ohjaamis- ja asiakaspalvelutaidot - kouluratsastustunnin ohjaaminen - maastossa ratsastamisen opettaminen Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat.
2.2.12 Hevosharrastepalvelujen tuottaminen, 15 osp Opiskelija osaa: • työskennellä palveluja tuottavassa hevosalan yrityksessä • suunnitella ja toteuttaa hevosharrastepalveluja • tuotteistaa ja markkinoida talliyrityksen erityisosaamista	Opiskelija tekee tehtäviä yritystoimintaan ja tuotteistamiseen liittyen ja hän saa palautetta kehittymisestään niiden pohjalta. Opiskelijan kehittymistä käytännön tehtävissä seurataan ja hänelle annetaan palautetta kehittymisestään koko tutkinnon osan ajan. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet:	Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 2. tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - palvelukokonaisuuden suunnitteleminen - hevosharrastepalvelujen toteuttaminen

• arvioida yrityksen toimintamahdollisuuksia ja laskea toiminnan kannattavuutta • arvioida alueen palveluvaihtoehtojen paikallisia tarpeita ja niiden tulevaisuutta • palvella asiakkaita • noudattaa yrityksen laatu- ja kustannustavoitteita • verkostoitua eri toimijoiden ja yrittäjien kanssa • huomioida muut työntekijät ja ylläpitää työhyvinvointia • ottaa työssään huomioon toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden • edistää kestävän kehityksen toimintatapoja.	- hevosalan yrityksessä työskenteleminen - hevosharrastepalvelujen suunnittelu - hevosharrastepalvelujen toteuttaminen - tuotteistaminen ja markkinointi - kannattavuuslaskenta ja toiminnan arvioiminen - palvelutarpeen arvioiminen paikallisesti - asiakaspalvelu - laatu- ja kustannustavoitteiden ymmärtäminen ja noudattaminen - alan verkostot - työyhteisötaidot - turvallisuus, vastuullisuus ja kestävä kehitys - taloudellinen ja kustannustehokas toiminta		- asiakaspalvelu Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat.
2.2.13 Hevosien kengitystarpeen arvioiminen, 20 osp Opiskelija osaa: • arvioida jalka-asentoja ja liikkeitä • hoitaa ja vuolla hevosten kaviot • antaa ensiapua kaviovammoissa • käyttää sekä huoltaa kavionhoidossa käytettäviä työkaluja • ylläpitää työhyvinvointia • ottaa työssään huomioon toiminnan turvallisuuden • edistää kestävän kehityksen toimintatapoja.	Opiskelija kehittymistä seurataan seuraamalla hänen työskentelyään ja tehtäviä koko tutkinnon osan ajan ja antamalla palautetta hänen kehittymisestään Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - jalka-asennot - hevosen ja hevosen jalan liikkeet - kavioiden hoitaminen - kavioiden vuoleminen - työkalujen käyttö ja huolto - työyhteisötaidot - turvallisuus, vastuullisuus ja kestävä kehitys	Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 2. tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - hevosten käsittelytaito ja kavioiden vuoleminen - anatomian ja fysiologian tuntemus ja huomioon ottaminen - jalka-asentojen ja liikkeiden arvioiminen - työvälineiden hallinta - työturvallisuus

			Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat.
2.2.14 Kengittäminen, 15 osp Opiskelija osaa: • käyttää ja huoltaa kengityksen perustyökaluja • muotoilla, sovittaa ja kiinnittää kengän • kehittää taitoaan ja vastaanottaa kokeneemman ohjeita • arvioida työn jälkeä • ylläpitää työhyvinvointia • ottaa työssään huomioon toiminnan turvallisuuden • edistää kestävä kehityksen toimintatapoja.	Opiskelijan kehittymistä seurataan käytännön työtehtävissä ja annetaan palautetta kehittymisestään koko tutkinnon osan ajan Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - kengitystyökalujen käyttäminen ja huoltaminen - kengän muotoilu, sovittaminen ja kiinnittäminen - oman kengitystaidon kehittäminen - ohjeiden vastaanottaminen kokeneemmalta - oman työn jäljen arvioiminen - työyhteisötaidot - turvallisuus, vastuullisuus ja kestävä kehitys - taloudellinen ja kustannustehokas toiminta	Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 2. tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - hevosten käsittelytaidot - jalkarakenteen ja liikkeiden arviointi - kengän irrottaminen, muotoilu, sovittaminen ja kiinnittäminen - oman työn arviointi - työturvallisuus Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat.
2.2.15 Kengitysmateriaalin työstäminen ja kengittäjänä toimiminen, 15 osp Opiskelija osaa:	Opiskelijan kehittymistä kengitysmateriaalin työstämisessä ja asiakaspalvelussa seurataan ja hänelle annetaan palautetta kehittymisestään koko tutkinnon osan ajan.	Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 2. tai 3.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista.

• valita tarkoituksenmukaisen kengitysmateriaalin • hitsata ja takoa peruskenkiä • työstää kengitysmateriaalia • toimia kengitysyrittäjänä • käyttää henkilökohtaisia suojaimia, ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat ja • ylläpitää työkykyä • verkostoitua alan muiden toimijoiden kanssa • noudattaa yrityksen laatutavoitteita • edistää kestävä kehityksen toimintatapoja.	Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - kengitysmateriaalin valinta - hitsaaminen ja takominen - kengitysmateriaalin työstäminen - kengitysyrittäjänä toimiminen - henkilökohtaisten suojaimien käyttäminen - työturvallisuus - verkostoituminen - yrityksen laatutavoitteet - kestävä kehitys kengitystyössä - taloudellinen ja kustannustehokas toiminta	opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.	Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - kengitystoiminnan suunnittelu - peruskengän hitsaaminen ja takominen sekä kengitysmateriaalin tunnistaminen ja työstäminen - työturvallisuus Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat.
2.2.19 Erityisryhmien hevospalvelujen avustaminen, 15 osp Opiskelija osaa: • tunnistaa fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti erilaista tukea tarvitsevien • asiakasryhmien tarpeet sekä oppimiseen vaikuttavia tekijöitä • kommunikoida erilaisten asiakkaiden kanssa • toimia avustajana asiakastilanteissa • hoitaa talliympäristöä asiakasryhmien tarpeiden mukaan • totuttaa hevosen erilaisiin tilanteisiin • huomioida muut työntekijät ja ylläpitää työhyvinvointia • ottaa työssään huomioon toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden	Opiskelijan kehittymistä asiakaspalvelussa sekä tallin- ja talliympäristön hoitoissa ja hevosten käsittelyssä seurataan ja hänelle annetaan palautetta koko tutkinnon ajan. Opiskelija tekee tehtäviä erilaisista oppimis- ja ohjausmenetelmistä sekä palvelukokonaisuuksien suunnittelusta ja hän saa palautetta niiden pohjalta Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - tunnistaa fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti erilaista tukea tarvitsevien asiakasryhmien tarpeet - oppimiseen vaikuttavat tekijät - asiakastilanteissa avustaminen - talliympäristön hoitaminen asiakasryhmien tarpeiden mukaisesti	Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 2. tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - hevosten käsittelytaito - avustaminen erityisryhmien ratsastuspalveluissa - asiakaspalvelu - työturvallisuus Muu arviointi: Mikäli opiskelija ei pysty osoittamaan osaamistaan kokonaan ammattiosaamisen näytössä, arviointia täydennetään suunnittelemalla erityisryhmille palvelukokonaisuus.

• edistää kestävän kehityksen toimintatapoja.	- hevosten totuttaminen erilaisiin tilanteisiin - työyhteisötaidot - turvallisuus, vastuullisuus ja kestävä kehitys		Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat.
2.2.20 Näyttely- ja kilpahevosen hoitaminen, 15 osp Opiskelija osaa: • valmistaa hevoset näyttely- ja kilpailukuntoon • hoitaa näyttely- ja kilpahevosta ja huolehtia niiden hyvinvoinnista • pukeutua työtehtävään toimia näyttely- ja kilpailupaikalla • huomioida muut työntekijät ja ylläpitää työhyvinvointia • ottaa työssään huomioon toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden • edistää kestävän kehityksen toimintatapoja.	Opiskelijan kehittymistä käytännön tehtävissä seurataan ja hänelle annetaan palautetta koko tutkinnon ajan. Opiskelija tekee tehtäviä tai kokeet näyttely ja/tai kilpailusäännöistä sekä lääkintä- ja doping säädöksistä. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - hevosten hoidon suunnitteleminen - hevosten valmisteleminen kilpailuun ja näyttelyyn - hevosten hoitaminen ja hyvinvoinnista huolehtiminen - hevosten kuljettaminen - pukeutuminen työtehtävän ja tilanteen edellyttämällä tavalla - toimiminen näyttely- ja kilpailupaikalla - työyhteisötaidot - turvallisuus, vastuullisuus ja kestävä kehitys	Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 2. tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - hevosten käsittely - hevosten hoitaminen ja ruokkiminen - hevosen valmisteleminen näyttelyyn ja kilpailuun sekä verryttely ja hoitaminen suorituksen jälkeen - varustaminen ja varusteiden huoltaminen - laadukas toiminta - oman työn suunnittelu Muu arviointi: Mikäli opiskelija ei pysty osoittamaan osaamistaan kokonaan ammattiosaamisen näytössä, arviointia täydennetään suunnittelemalla hevosten käyttöä ja hoitoa sekä osallistumalla hevosten kuljettamiseen.

			Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat.
2.2.21 Peruskengityksen tekeminen, 10 osp Opiskelija osaa: • käyttää ja huoltaa kengitykseen tarvittavia työvälineitä • valita turvallisen kengityspaikan • irrottaa kengän, vuolla kavion sekä oikaista ja kiinnittää kengän • arvioida työn jälkeä • ylläpitää työhyvinvointia • ottaa työssään huomioon toiminnan turvallisuuden • edistää kestävä kehityksen toimintatapoja.	Opiskelijan kehittymistä kengitystöissä ja pajan laitteiden- ja koneiden käytössä seurataan ja hänelle annetaan palautetta koko tutkinnon osan ajan. Opiskelija tekee tehtäviä kengityssuunnitelmasta, kengitystilan suunnittelusta, jalan- ja kavion anatomiasta sekä kenkätyypeistä ja hän saa palautetta niiden pohjalta. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - kengitysvälineiden käyttäminen ja huoltaminen - kengityspaikan valinta - kengän irrottaminen ja kavion vuoleminen - kengän oikaiseminen ja kiinnittäminen - oman työn jäljen arviointi - työyhteisötaidot - turvallisuus, vastuullisuus ja kestävä kehitys - taloudellinen ja kustannustehokas toiminta	Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 2. tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - hevosten käsittelytaidot - kengitystyön kokonaisuuden hallinta - työvälineiden ja laitteiden käyttäminen - anatomian ja fysiologian tuntemus - työturvallisuus Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat.
2.2.23 Ratsastustaidon kehittäminen, 15 osp	Opiskelija saa palautetta omasta ratsastuksestaan valmentautumisestaan koko		

Opiskelija osaa: • ratsastaa kouluratsastuksessa tasolla Helppo B • ratsastaa esteratsastuksessa radan no 2, 80 cm (LIITE 3) • ratsastaa maastoratsastuksessa tasolla Harrasteluokka • huolehtia hevosen hyvinvoinnista • ylläpitää työhyvinvointia • ottaa työssään huomioon toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden • edistää kestävä kehityksen toimintatapoja.	opintojakson ajan. Opiskelija tekee tehtäviä SRL:n jäsentalliohjeistuksesta ja saa palautetta sen pohjalta. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - kouluratsastus tasolla Helppo B - esteratsastus - maastoesteratsastus - hevosten hyvinvoinnista huolehtiminen - työyhteisötaidot - turvallisuus, vastuullisuus ja kestävä kehitys	Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 2. tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - hevosten käsittely ja terveydentilan seuranta - suunnitelmallisuus - johdonmukaisuus valmentautumisessa - hevosen varustaminen, ratsastus ja hoitaminen Osanäytöt: - kouluratsastus tasolla Helppo B - esteratsastus rata nro 2, 80 cm. - maastoesteratsastus tasolla Harrasteluokka. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat.
2.2.24 Hevosen kanssa luonnossa liikkuminen, 15 osp Opiskelija osaa: • suunnitella ratsastusreitit	Opiskelijan kehittymistä seurataan ja hän saa palautetta edistymisestään koko jakson ajan. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet:	Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 2. tai 3.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista.

• ottaa reitin valinnassa asiakkaiden taidot huomioon • ottaa hevosten valinnassa asiakkaiden taidot huomioon • opastaa asiakasta pukeutumisessa • ratsastaa tai ajaa hevosta luonnossa • palvella ja ohjata asiakkaita hevosretkillä • muonittaa asiakkaat ratsastusreitillä varrella • kertoa asiakkaille paikallisesta luonnosta ja kulttuurista • huomioida muut työntekijät ja ylläpitää työhyvinvointia • ottaa työssään huomioon toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden • edistää kestävän kehityksen toimintatapoja.	- ratsastusreitin suunnittelu - ratsastusreitin valinta asiakasryhmälle - hevosten valinta asiakkaiden taidot huomioiden - ratsastaminen tai ajaminen luonnossa - asiakaspalvelu ja opastaminen - muonituksen järjestäminen - hygieeniaosaaminen - paikallisen luonnon ja kulttuurin tuntemus - työyhteisötaidot - turvallisuus, vastuullisuus ja kestävä kehitys - taloudellinen ja kustannustehokas toiminta	opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.	Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - työturvallisuus - hevosretkien ja vaellusten suunnittelu ja toteuttaminen - maastoruokailun järjestäminen - ajaminen tai ratsastaminen luonnossa - kestävä kehitys - jokamiehen oikeudet ja luonnon tunteminen - asiakaspalvelutaidot - ryhmän hallinta Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettajat.
2.2.26 Hevosten hoitaminen ja ruokinta, 15 osp Opiskelija osaa: • hoitaa, ruokkia ja käsitellä hevosta lisäsyntymiskierron eri vaiheissa • suunnitella hevosen ruokinnan annettujen rehujen ja hevoskohtaisten tietojen perusteella • ennaltaehkäistä hevosten tauteja ja sairauksia • käyttää ja huoltaa tallin ja hevosten hoitoon tarvittavia koneita ja laitteita	Opiskelijan kehittymistä seurataan käytännön töissä ja hänelle annetaan palautetta kehitymisestään koko jakson ajan. Opiskelija tekee tehtäviä ruokinnasta ja terveydenhoidosta ja hänelle annetaan palautetta niiden perusteella Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - hevosten hoitaminen, ruokkiminen ja käsittely - ruokinnan suunnitteleminen - terveydenhoito - tallin koneiden ja laitteiden käyttäminen ja huoltaminen	Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 2. tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - hevosten käsittelytaidot sekä hoitotyöt - ruokinnan suunnittelu - laatujärjestelmän mukaiset kirjaukset - koneiden ja laitteiden käyttäminen

• tehdä tarvittavia huolto- ja korjaustoi- menpiteitä ja yksinkertaisimpia raken- nustöitä • noudattaa laatutavoitteita ja -järjestel- miä ja • käyttää laatujärjestelmän tuot- tamia tietoja toimintansa kehittämiseen • hyödyntää tietotekniikkaa toiminnas- saan • hakea tietoa sekä seurata alansa ke- hitystä ja yhteistyömahdollisuuksia • laskea ja arvioida tuotannon kannat- tavuutta • arvioida tuotannosta aiheutuvia • ympäristövaikutuksia ja ottaa ne huo- mioon toiminnassaan • huomioida muut työntekijät ja ylläpi- tää työhyvinvointia • ottaa työssään huomioon toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden • edistää kestävästä kehityksen toiminta- tapoja	- tallin huolto- ja korjaustoimenpi- teet ja yksinkertaisten rakennus- töiden tekeminen - laatujärjestelmät - tietotekniikan käyttö - tiedonhaku ja alan kehittymisen seuraaminen - kannattavuuslaskenta - toiminnan ympäristövaikutukset - työyhteisötaidot - turvallisuus, vastuullisuus ja kes- tävä kehitys - taloudellinen ja kustannustehokas toiminta		- tuotantorakennusten huol- taminen ja korjaaminen Näytön arviointiin osallistuu opis- kelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat.
2.2.29 Ravihevosen ajaminen, 15 osp Opiskelija osaa: • valjastaa hevosen valmennus- ja kil- pavaljastukseen • arvioida varusteiden kunnon ja tar- peellisuuden • käyttää yleisimpiä lisävarusteita • hoitaa hevosia • valmentaa ravihevosta valmennus- suunnitelman mukaan	Opiskelijan kehittymistä ravihevosten val- mennuksessa, ajamisessa, käsittelyssä ja varusteiden käytössä seurataan jatku- vasti ja hän saa palautetta edistymises- tään koko jakson ajan. Opiskelija tekee tehtäviä valmennuksen suunnittelusta ja hän saa palautetta niiden pohjalta Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - valjastaminen valmennusvaljas- tukseen - valjastaminen kilpavaljastukseen	Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitok- sessa tai työssäoppi- mispaikassa 2. tai 3. opintovuonna tai opis- kelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioi- daan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - hevosten käsittelytaidot - valjastaminen ja ajaminen - varusteiden ja lisävaruste- iden tunnistaminen ja käyt- täminen - kestävä kehitys

• huomioida muut työntekijät ja ylläpitää työhyvinvointia • ottaa työssään huomioon toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden • edistää kestävä kehityksen toimintatapoja.	- varusteiden kunnon ja tarpeellisuuden arvioiminen - lisävarusteiden käyttäminen - hevosten hoitaminen - ravihevosten valmentaminen valmennussuunnitelman mukaan - työyhteisötaidot - turvallisuus, vastuullisuus ja kestävä kehitys		Muu arviointi: Valmennussuunnitelma Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat.
2.2.32 Hevosklinikka-avustajana toimiminen, 15 osp Opiskelija osaa: • käsitellä hevosta tutkimus- ja hoitotilanteissa • avustaa eläinlääkäriä toimenpiteissä • hoitaa hevoset toimenpiteiden jälkeen • huoltaa ja hoitaa klinikkatilat ja -välineet sekä lääkevaraston • ottaa vastaan asiakkaat ja hoitaa klinikan kirjanpidon • palvella asiakkaita • huomioida muut työntekijät ja ylläpitää työhyvinvointia • ottaa työssään huomioon toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden • edistää kestävä kehityksen toimintatapoja.	Opiskelijan kehittymistä seurataan jatkuvasti ja hän saa palautetta kehittymisestään koko tutkinnonosan ajan. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - hevosten käsittely hoito- ja tutkimustilanteissa - eläinlääkärin avustaminen toimenpiteissä - hevosten hoitaminen toimenpiteiden jälkeen - klinikkatilojen ja välineiden sekä lääkevaraston hoitaminen - asiakaspalvelu ja asiakkaiden vastaanotto - työyhteisötaidot - turvallisuus, vastuullisuus ja kestävä kehitys - taloudellinen ja kustannustehokas toiminta	Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 2. tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa huomioidaan erityisesti: - hevosten käsittely - potilaiden hoitaminen ja hoitotiloista huolehtiminen - klinikan toimistotöiden tekeminen ja suunnitteleminen - kestävä kehitys - asiakaspalvelu - työturvallisuus Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat.

2.2.41.1 Kilpailujen ja näyttelyiden järjestäminen, 5 osp Opiskelija osaa: • suunnitella ja järjestää hevoskilpailun, näyttelyn ja muun hevostapahtuman yhdessä muiden toimijoiden, kuten paikallisten seurojen kanssa • ottaa huomioon kestävän kehityksen näkökulmat hevostapahtumien järjestämisessä • huomioida muut työntekijät ja ylläpitää työhyvinvointia • ottaa työssään huomioon toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden.	Opiskelijan kehittymistä seurataan jatkuvasti ja hän saa palautetta kehittymisestään koko tutkinnonosan ajan. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - hevostapahtuman tai kilpailun suunnittelu - tapahtumapaikan/alueen valmistelu - tapahtumassa/kilpailussa työskentely - tapahtuman/kilpailun purkaminen - työyhteisötaidot - turvallisuus, vastuullisuus ja keskeinen kehitys	Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 2. tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - yhteistyötaidot - hevostapahtuman suunnittelu ja toteuttaminen - tapahtuman sääntöihin perehtyneisyys - oman työn suunnittelu - työn laadukkuus Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat.
2.2.41.2 Hevosurheilun lajin parissa toimiminen, 5 osp Opiskelija osaa: • arvioida yhden hevosurheilun lajin (kuten esimerkiksi raviurheilu, monte, ratsastuksen olympialajit, valjakkoajo, matkaratsastus, vikellys, lännenratsastus, laukkaurheilu) ja kokonaisuuden yhteiskunnallista ja taloudellista merkitystä Suomessa	Opiskelijan kehittymistä seurataan jatkuvasti ja hän saa palautetta kehittymisestään koko tutkinnonosan ajan. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - lajin merkityksen arvioiminen - lajin perusvarusteiden tunnistaminen - lajin vaatimusten ja käytössä olevien hevosrotujen tunnistaminen - kilpailijan avustajana toimiminen	Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 2. tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - hevosten käsittely - lajin tuntemus - toiminnan laadukkuus - oman työn suunnittelu

• tunnistaa lajin perusvarusteet • toimia kilpailijan avustajana ravi- tai ratsastusurheilun lajissa • ravi- tai ratsastusurheilun lajin kilpailusäännöt niin, että pystyy seuraamaan lajin tapahtumien kulkua • huomioida muut työntekijät ja ylläpitää työhyvinvointia • ottaa työssään huomioon toiminnan turvallisuuden • edistää kestävä kehityksen toimintatapoja	- lajin kilpailu sääntöjen hallitseminen - hevosten kanssa toimiminen - työyhteisötaidot - turvallisuus, vastuullisuus ja kestävä kehitys		Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat.
2.2.41.3 Tallissa työskenteleminen, 5 osp Opiskelija osaa: • hoitaa, ruokkia ja käsitellä erilaisia hevosia • laatia rehunjakolistan annettujen rehujen ja hevoskohtaisten tietojen perusteella • ennaltaehkäistä hevosten tauteja ja sairauksia • käyttää tallin ja hevosten hoitoon tarvittavia koneita ja laitteita • tehdä pienimuotoisia huoltotoimenpiteitä tallissa • hyödyntää tietotekniikkaa toiminnassaan arvioida tuotannosta aiheutuvia ympäristövaikutuksia ja ottaa ne huomioon toiminnassaan • huomioida muut työntekijät ja ylläpitää työhyvinvointia	Opiskelijan kehittymistä seurataan jatkuvasti ja hän saa palautetta kehittymisestään koko tutkinnonosan ajan. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - hevosten hoitaminen, ruokkiminen ja käsittely - rehunjakolistan laatiminen - terveydenhoito - tallin koneiden ja laitteiden käyttäminen - tallin pienimuotoisten korjaustöiden tekeminen - tietotekniikan hyödyntäminen - työyhteisötaidot - turvallisuus, vastuullisuus ja kestävä kehitys	Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 2. tai 3. opintovuonna tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - hevosten käsittely - huoltotöiden tekeminen - koneiden ja laitteiden käyttäminen - ruokinnan suunnittelu - toiminnan laadukkuus - oman työn suunnittelu Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat.

• ottaa työssään huomioon toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden • edistää kestäväen kehityksen toimintatapoja.			
2.2.41.4 Nurmirehun tuottaminen hevoselle, 10 osp Opiskelija osaa: • tehdä viljely-/ varastointi-/ kauppakun- nostus-/tai jatkojalostustöitä • käyttää tuotantoketjun koneita ja laitteita • tehdä muistiinpanot viljelytoimenpiteistään • noudattaa tuotannon laatu järjestelmää • seurata alansa kehitystä • huomioida muut työntekijät ja ylläpitää työhyvinvointia • käyttää henkilökohtaisia suojaimia, ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat ja ylläpitää työkykyä • edistää kestäväen kehityksen toimintatapoja • tehdä yhteistyötä alan muiden toimijoiden kanssa	Opiskelijan kehittymistä seurataan jatkuvasti ja hän saa palautetta kehittymisestään koko tutkinnonosan ajan. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - viljely-/ varastointi-/ kauppakun- nostus-/tai jatkojalostustöiden tekeminen - koneiden ja laitteiden käyttäminen - viljelymuistiinpanojen tekeminen - laatu järjestelmät - alan kehityksen seuraaminen ja verkostot - henkilökohtaisten suojainten käyttäminen ja työturvallisuus - työyhteisö taidot - turvallisuus, vastuullisuus ja kestävä kehitys	Tutkinnon osan näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimispaikassa 2. tai 3. opintovuonna tai 2. ja 3. opintovuoden välisenä kesänä tai opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Näytön arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm: - koneiden käyttäminen ja käytön turvallisuus - kasvilajien tuntemukseen ja viljelymuistiinpanojen tekemiseen - toiminnan laadukkuus - oman työn suunnittelu Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja / opettajat.